

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1 สรุปวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลระหว่างประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์ในส่วนของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากบริษัทตามฐานกำไรสุทธิซึ่งคำนวณจากฐานรายได้หักด้วยรายจ่าย ทำให้กำไรสุทธิต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยสองปัจจัยด้วยกันคือ รายได้ และรายจ่าย ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่ารายได้ใดถือเป็นรายได้ที่จะต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิ และรายจ่ายใดถือเป็นรายจ่ายที่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ ของทั้งสองประเทศนั้นมีความแตกต่างกันในรายละเอียดซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศรวมถึงแนวนโยบายของแต่ละประเทศด้วย ดังนั้นในการที่ประเทศใดประเทศหนึ่งจะนำหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายภาษีของอีกประเทศหนึ่งมาเป็นแนวทางในการบัญญัติใช้ในประเทศของตนนั้น จึงควรที่จะมีการศึกษาถึงที่มาและวัตถุประสงค์ในการบัญญัติหลักเกณฑ์นั้นในประเทศนั้น ๆ ก่อนว่ามีความเหมาะสมกับประเทศของตน หรือสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในขณะนั้นหรือไม่เพียงไร เพื่อที่จะได้เลือกนำสิ่งที่เหมาะสมกับประเทศของตนมาใช้ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ประโยชน์สูงสุดในการนำหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายภาษีของประเทศอื่นมาใช้ ซึ่งก็เช่นเดียวกันกับในประเทศไทยซึ่งหากจะนำโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศสิงคโปร์มาใช้ในประเทศไทยก็ต้องมีการศึกษาถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของบทบัญญัตินั้นก่อนว่าเพราะเหตุใดประเทศสิงคโปร์จึงบัญญัติไว้เช่นนั้น

ในบทนี้จะกล่าวถึงความแตกต่างระหว่างโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดเฉพาะในเรื่องที่เห็นว่ามี ความแตกต่างกันเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างเพื่อที่จะนำไปในส่วนที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยมาเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

(1) นิติบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

สำหรับในกรณีผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยนั้นได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ บุคคลธรรมดา กับนิติบุคคล ซึ่งในกรณีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากรของประเทศไทยได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตามบทวิเคราะห์ ศัพท์ในมาตรา 39 ได้ให้คำจำกัดความว่าหมายถึง บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึง

- กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางค้าหรือหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศ องค์การของรัฐบาลต่างประเทศ หรือนิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ

- กิจการร่วมค้า ซึ่งได้แก่กิจการที่ดำเนินการร่วมกันเป็นทางค้าหรือหากำไรระหว่างบริษัทกับบริษัท บริษัทกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือระหว่างบริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือนิติบุคคลอื่น

- มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47 (7)(ข)

- นิติบุคคลที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของประเทศสิงคโปร์นั้น ตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา 2 บัญญัติว่า บุคคลให้หมายความรวมถึง บริษัท, กลุ่มบุคคล, ครอบครัวชาวฮินดู, และได้ให้คำจำกัดความของกลุ่มบุคคลไว้ว่า หมายถึง กลุ่มทางการเมือง, คณะบุคคล, สมาคม หรือองค์การทางวิชาชีพ ไม่ว่าจะได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่ให้หมายความรวมถึงบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน

ดังนั้นบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ในประเทศสิงคโปร์จึงแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้

- บุคคลธรรมดา
- ครอบครัวชาวฮินดู
- บริษัท
- กลุ่มบุคคล

จะเห็นได้ว่าในประเทศสิงคโปร์มีการแยกประเภทการเก็บภาษีเงินได้จากบริษัทออกมาต่างหากจากหน่วยภาษีที่เป็นนิติบุคคลอื่น ๆ เช่น สโมสร, สมาคม ซึ่งมีบทบัญญัติต่างหากที่

บัญญัติถึงการจัดเก็บภาษีเงินได้จากสโมสรหรือสมาคมซึ่งครอบคลุมทั้งที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่นเดียวกันกับกรณีของห้างหุ้นส่วนซึ่งไม่ว่าจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตามภาระภาษีย่อมตกแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนที่จะต้องนำส่วนแบ่งกำไรมา รวมกับเงินได้อื่นของตนเพื่อเสียภาษีเงินได้ ซึ่งต่างจากในประเทศไทยที่ห้างหุ้นส่วนถือเป็นหน่วย ภาษีโดยห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก็จะเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

(2) หลักเกณฑ์ในการกำหนดถิ่นที่อยู่ของบริษัทหรือนิติบุคคล

ประเทศไทยใช้หลักสถานที่จดทะเบียนจัดตั้ง (place of incorporation or place of registration) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่านิติบุคคลนั้น ๆ มีถิ่นที่อยู่ทางภาษีเงินได้นิติบุคคลใน ประเทศไทยหรือไม่ กล่าวคือ หากนิติบุคคลใดที่จดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายไทยย่อมถือว่าเป็นนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นการพิจารณาจากในแง่รูปแบบ การใช้หลักเกณฑ์ ดังกล่าวนี้ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบว่านิติบุคคลใดเป็นนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

แต่ในประเทศสิงคโปร์ใช้หลักสถานที่ควบคุมบริหารจัดการ (place of control and management) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าบริษัทนั้น ๆ มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์หรือไม่ กล่าวคือ หากบริษัทนั้นมีศูนย์กลางการควบคุมบริหารจัดการในประเทศไทยย่อมถือว่าเป็นบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์ โดยไม่คำนึงถึงสถานที่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทแต่อย่างใด แม้จะเป็นการยากในการตรวจสอบว่าบริษัทนั้น ๆ เป็นบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์หรือไม่ แต่ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของบริษัทโดยไปทำการจดทะเบียนจัดตั้ง บริษัทในประเทศที่ไม่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราต่ำ ทั้ง ๆ ที่บริษัทดังกล่าวได้ดำเนินกิจการอยู่ในประเทศสิงคโปร์

เนื่องจากประเทศไทยได้จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยและนิติบุคคลที่มีได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยแตกต่างกันกล่าวคือหากเป็นบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยแล้วย่อมต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากเงินได้ทั้งหมดของบริษัทไม่ว่าจะเกิดจากแหล่งเงินได้ใน ประเทศไทยหรือนอกประเทศไทยก็ตามตามหลักถิ่นที่อยู่ แต่นิติบุคคลที่มีได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยนั้นเฉพาะเงินได้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเท่านั้นที่มีภาระภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยตามหลักแหล่งเงินได้ ทำให้บริษัทบางบริษัทที่มีเงินได้จากแหล่งเงินได้นอกประเทศเป็นจำนวนมาก หรือบริษัท Holding Company ได้ทำการวางแผนภาษีเพื่อมิให้ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ประเทศไทยตามหลักถิ่นที่อยู่โดยทำการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในต่างประเทศซึ่งมักจะเป็นประเทศที่ไม่จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหรือจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราต่ำ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ไม่ตกอยู่ในฐานะบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยทำให้ไม่ต้องนำเงินได้ที่มิได้

เกิดขึ้นจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทยมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย ทั้ง ๆ ที่บริษัทดังกล่าวเหล่านั้นมีการดำเนินการบริหารจัดการส่วนใหญ่ในประเทศไทย และในบางบริษัทไม่ว่าจะเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นเกือบทั้งหมดก็เป็นคนไทย แต่กลับไม่ต้องถูกจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในฐานะบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย เช่นในกรณีของบริษัทแอมเพิลริช ซึ่งมีลักษณะเป็น Holding Company ได้จดทะเบียนก่อตั้งบริษัทในหมู่เกาะบริติชเวอร์จิน (British Virgin Islands : BVI) แต่ผู้ถือหุ้นและกรรมการเกือบทั้งหมดเป็นผู้มีสัญชาติไทย การดำเนินการบริหารจัดการส่วนใหญ่อยู่ในประเทศไทย ส่วนในหมู่เกาะบริติชเวอร์จินนั้น สำนักงานมีเพียงกล่องตู้ไปรษณีย์เท่านั้น ซึ่งเมื่อถือตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถิ่นที่อยู่ของบริษัทตามประมวลรัษฎากรไทยแล้วบริษัทดังกล่าวย่อมมิได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ดังนั้นเงินได้ของบริษัทดังกล่าวจึงไม่ตกอยู่ภายใต้หลักถิ่นที่อยู่ กล่าวคือไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ประเทศไทยหากมิได้มีเงินได้จากแหล่งเงินได้ในประเทศไทย และไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในหมู่เกาะบริติชเวอร์จินด้วยเนื่องจากประเทศดังกล่าวไม่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล¹ นอกจากนี้หากบริษัทดังกล่าวนั้นได้ทำการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศที่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทยเช่นในประเทศสาธารณรัฐมอริเชียส (Republic of Mauritius)² หากบริษัทต่างประเทศดังกล่าวไม่ได้มีสถานประกอบการถาวรในประเทศไทย เงินได้จากธุรกิจจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทยย่อมได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ดังกล่าวให้แก่ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศแหล่งเงินได้ ทำให้เงินได้ของบริษัทดังกล่าวไม่มีการระภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย หรือในกรณีของเงินได้จากการขายหุ้นซึ่งถือเป็นผลได้จากทุน (capital gain) ประเทศที่ผู้จำหน่ายหุ้นมีถิ่นที่อยู่เท่านั้นที่มีอำนาจจัดเก็บภาษีเงินได้จากการขายนั้น อันจะส่งผลให้ประเทศไทยซึ่งมิใช่ประเทศที่บริษัทผู้ขายหุ้นมีถิ่นที่อยู่ไม่มีอำนาจจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลดังกล่าวด้วยเช่นกัน จึงเห็นได้ว่าบริษัทดังกล่าวซึ่งมีการดำเนินการบริหารจัดการในประเทศไทยและได้รับเงินได้ดังกล่าวจากแหล่งเงินได้ในประเทศไทย แต่กลับไม่มีภาระภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยเลย

ดังนั้นหากประเทศไทยจะมีการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการกำหนดถิ่นที่อยู่ของบริษัทจากเดิมที่ใช้หลักสถานที่จดทะเบียนเพียงหลักเดียวเป็นเพิ่มหลักสถานที่ควบคุมการบริหารจัดการอีกหลักหนึ่งด้วย ก็ย่อมเป็นมาตรการหนึ่งที่จะอุดช่องว่างของกฎหมายเพื่อป้องกันหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้นิติบุคคลโดยการวางแผนภาษีไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในดินแดนกำบัง

¹ <http://www.poakpong.com/?display=bog&id=599>

² http://www.exim.go.th/doc/research/artide/Mauritius1_pdf.pdf

ภาษี (Tax Heaven) ได้ โดยควรบัญญัติเพิ่มเติมนิยามศัพท์ในมาตรา 39 คำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย” ให้หมายถึง “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศแต่ประกอบกิจการในประเทศไทยโดยมีศูนย์กลางการควบคุมการบริหารจัดการอยู่ในประเทศไทย” ซึ่งส่งผลทำให้จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลรัษฎากรมาตราอื่นให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวในมาตรา 66 มาตรา 70 และมาตรา 76 ทวิด้วย

1.2 ฐานภาษี

ฐานภาษีกำไรสุทธิคำนวณได้จากรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีของนิติบุคคลหักด้วยรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประกอบกิจการตามความจำเป็นและสมควรที่สัมพันธ์กับรายได้นั้น ๆ โดยตรง โดยรับรู้รายได้และรายจ่ายเหล่านั้นตามหลักเกณฑ์สิทธิ

1.2.1 รายได้

รายได้ที่จะต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยนั้น ได้แก่ รายได้จากกิจการและรายได้เนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ๆ ยกเว้นรายได้ที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้มีต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งรายได้ดังกล่าวที่ต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ประเทศไทยนั้นตกอยู่ภายใต้หลักถิ่นที่อยู่ และหลักแหล่งเงินได้ กล่าวคือ หากนิติบุคคลใดมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย (จดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลในประเทศไทย) ย่อมต้องนำเงินได้ทั้งหมดไม่ว่าแหล่งเงินได้นั้นจะอยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตามมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ประเทศไทย ส่วนนิติบุคคลที่มีได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยเฉพาะเงินได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่ได้กระทำในประเทศไทยเท่านั้นที่จะต้องนำมาคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ให้แก่ประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากว่านิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยนั้นย่อมต้องใช้ทรัพยากรและได้รับบริการจากรัฐในรูปแบบต่าง ๆ ที่รัฐได้จัดสรรให้ไม่ว่าจะเป็นในด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน สิทธิ เสรีภาพ ฯลฯ ทั้งยังมีส่วนสร้างมลภาวะในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในทางเศรษฐกิจถือเป็นต้นทุนทางสังคมอย่างหนึ่ง ประเทศไทยจึงควรได้รับการชดเชยในรูปของการเรียกเก็บภาษีอากร

รายได้ที่จะต้องนำมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศสิงคโปร์นั้นก็เช่นเดียวกันกับในประเทศไทยที่จะต้องเป็นรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการ และไม่ใช่รายได้ที่มีกฎหมายบัญญัติให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ซึ่งรายได้ที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ประเทศสิงคโปร์ตกอยู่ภายใต้หลักกึ่งอาณาเขต กล่าวคือ หากเป็นกรณีที่แหล่งเงินได้อยู่ในประเทศสิงคโปร์ย่อมต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิ แต่หากเป็นกรณีที่แหล่งเงินได้อยู่นอกประเทศสิงคโปร์นั้น เฉพาะเงินได้ที่ได้รับในประเทศสิงคโปร์โดยผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์เท่านั้นที่ต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าว นั้นเป็นหลักแหล่งเงินได้และหลักการได้รับเงินได้รวมกัน ทำให้ฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์นั้นแทบจะไม่มีแตกต่างกับบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์เลย แต่ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่าประเทศสิงคโปร์เป็นเพียงเกาะเล็ก ๆ ซึ่งมีทรัพยากรอย่างจำกัด ทำให้ประเทศสิงคโปร์จำเป็นต้องมีนโยบายในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศที่มีทรัพยากรที่มากพอทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บริษัทในประเทศสิงคโปร์สามารถที่จะเข้าไปมีบทบาทในทางธุรกิจ และมีส่วนแบ่งในตลาดต่างประเทศเพื่อให้มีรายได้เข้ามาในประเทศมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์มีหลักเกณฑ์ไม่เก็บภาษีเงินได้จากการลงทุนนอกประเทศทั้งนี้เพื่อสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการลงทุนส่งออกการลงทุนนั่นเอง

แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีทรัพยากรมากพอที่จะลงทุนในประเทศ ทั้งยังเป็นการสร้างงานให้แก่คนในประเทศ การที่จะให้บริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศที่ได้ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรในประเทศไทยและได้รับสิทธิประโยชน์ในฐานะบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยมีภาวะภาษีเช่นเดียวกับบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยนั้นน่าจะไม่ใช่เหมาะสม ทั้งยังทำให้ฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลแบบลงทำให้ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่รัฐจัดเก็บได้ลดลงอีกด้วย เห็นว่าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีอากรดังกล่าวในประเทศไทยน่าจะเหมาะสมดีแล้ว

1.2.2 รายจ่าย

รายจ่ายที่จะนำมาคำนวณกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากรของประเทศไทยนั้น มาตรา 65 บัญญัติไว้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ กล่าวคือ จะต้องเป็นจำนวนเงินที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้จ่ายไปสำหรับกิจการ ไม่ว่าจะจ่ายไปในการประกอบกิจการเพื่อก่อให้เกิดเงินได้โดยตรง หรือเกี่ยวกับด้านอื่น ๆ ของกิจการ เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติเงื่อนไขไว้ให้นำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้เพียงบางส่วน

หรือไม่ได้เลยเพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการหักค่าใช้จ่ายในทางภาษีอากร นอกจากนี้รัฐบัลยยังได้ใช้รายจ่ายเป็นมาตรการทางภาษีเพื่อแทรกแซงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในการกำหนดเงื่อนไขในการหักค่าใช้จ่ายได้มากกว่ารายจ่ายที่ได้จ่ายไปจริงในบางกรณีอีกด้วย

ในประเทศสิงคโปร์รายจ่ายที่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้นั้นจะต้องเป็นรายจ่ายตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 14 และไม่เป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 15 นอกจากนี้ยังมีกรณีของรายจ่ายบางรายการที่กฎหมายบัญญัติถึงการหักรายจ่ายไว้เป็นการเฉพาะ เช่น การหักรายจ่ายที่เป็นดอกเบี้ย(มาตรา 14(1)(a)), ค่าเช่า (มาตรา 14(1)(b)) เป็นต้น และรายจ่ายบางรายการที่กฎหมายอนุญาตให้หักเป็นรายจ่ายได้เพียงบางส่วนหรืออนุญาตให้หักเป็นรายจ่ายได้มากกว่าที่จ่ายจริงด้วย แต่อย่างไรก็ตามการหักรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิในประเทศสิงคโปร์นั้นแตกต่างจากในประเทศไทย กล่าวคือนอกจากรายจ่ายดังกล่าวจะต้องเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจการแล้ว รายจ่ายนั้นจะหักเป็นรายจ่ายได้เฉพาะจากแหล่งเงินได้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรายจ่ายนั้นเท่านั้น ซึ่งในประเทศไทยรายจ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการซึ่งไม่ใช่รายจ่ายต้องห้ามย่อมสามารถนำรายจ่ายจากทุกแหล่งเงินได้ทั้งหมดมารวมกันหักเป็นรายจ่ายของกิจการจากเงินได้ของทุกแหล่งเงินได้รวมกัน ซึ่งการที่ประเทศสิงคโปร์บัญญัติเช่นนั้นก็เพราะต้องการให้นำรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดเงินได้มาหักออกจากเงินได้ที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินนั้นเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลให้รายจ่ายที่ก่อให้เกิดเงินได้จากทรัพย์สินนั้น เช่น ภาษีทรัพย์สิน, รายจ่ายในการบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดเงินได้, เบี้ยประกันภัย หรือแม้กระทั่งดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้นสามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายจากเงินได้ที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินนั้นได้ ซึ่งในกรณีรายจ่ายดังกล่าวนั้นในประเทศไทยย่อมสามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาหักเป็นรายจ่ายจากเงินได้จากทุกประเภทของเงินได้ได้ แต่ในกรณีของดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อทรัพย์สินนั้น ศาลฎีกาตีความว่าดอกเบี้ยอันเกิดจากการกู้ยืมดังกล่าวนั้นแม้จะไม่ใช่รายจ่ายที่จ่ายเป็นค่าซื้อทรัพย์สินโดยตรง แต่ก็เกิดจากการกู้ยืมเงินมาซื้อทรัพย์สินอันเป็นทุนรอนของบริษัท ซึ่งผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องจ่ายจนกว่าจะชำระต้นเงินเสร็จ ดอกเบี้ยดังกล่าวถือเป็นรายจ่ายอันเป็นผลโดยตรงที่ต่อเนื่องจากการกู้ยืมเงินดังกล่าวจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าซื้อทรัพย์สินอันเป็นต้นทุน ดังนั้นดอกเบี้ยซึ่งเกิดจากการกู้ยืมเงินมาซื้อทรัพย์สินจึงเป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนที่ต้องห้ามมิให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ตรี (5)³ ซึ่งการตีความดังกล่าวนี้มีได้เป็นไปตาม

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1064/2545, 3291/2547, 2179/2548 และ 809/2549

มาตรฐานทางบัญชี ฉบับที่ 33 เรื่องต้นทุนการกู้ยืม ซึ่งกำหนดให้ดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืมของกิจการต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีที่ดอกเบี้ยนั้นเกิดขึ้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม โดยจะรวมเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ได้เฉพาะการกู้ยืมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มา การก่อสร้าง หรือการผลิตสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไขที่กำหนดไว้เท่านั้น⁴ ซึ่งในประเทศสิงคโปร์ รายจ่ายดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อทรัพย์สินซึ่งก่อให้เกิดเงินได้นั้นมิใช่รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนจึงสามารถหักเป็นรายจ่ายดอกเบี้ยได้ทันทีในปีที่ทรัพย์สินนั้นก่อให้เกิดเงินได้แล้ว ซึ่งต่อมาในประเทศไทยได้มีการออกพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 375 พ.ศ. 2543 และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ลงวันที่ 16 มีนาคม 2544 (ฉบับที่ 92) กำหนดให้ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้ตามประสงค์ ถือเป็นต้นทุนทรัพย์สินหรือรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้ได้ตามประสงค์ให้นำไปหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ ซึ่งเมื่อมีพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 375 แล้ว ย่อมทำให้รายจ่ายดอกเบี้ยนั้นสามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายได้ทันทีเมื่อทรัพย์สินที่ได้มามีสภาพพร้อมใช้งานเช่นเดียวกับในประเทศสิงคโปร์ แต่อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยยอมให้นำรายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดเงินได้จากทรัพย์สินมาหักเป็นรายจ่ายได้จากเงินได้จากทุกแหล่งเงินได้นั้น นอกจากจะไม่เป็นไปตามหลักทางเศรษฐศาสตร์แล้วยังอาจเป็นช่องทางในการวางแผนภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล เนื่องจากรายจ่ายดังกล่าวนั้นสามารถก่อให้เกิดขึ้นได้โดยง่ายทำให้ง่ายต่อการเพิ่มรายจ่ายดังกล่าว เช่น รายจ่ายดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาซื้อทรัพย์สินนั้น ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลลดลงโดยไม่จำกัดที่เงินได้ประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นหากประเทศไทยจะนำหลักเกณฑ์การหักรายจ่ายในประเทศสิงคโปร์มาประยุกต์ใช้ให้ไม่สามารถนำรายจ่ายจากทุกประเภทของเงินได้ทั้งหมดรวมกันมาหักเป็นรายจ่ายจากเงินได้จากทุกประเภทของเงินได้ โดยอนุญาตให้เฉพาะรายจ่ายที่ก่อให้เกิดเงินได้นั้นเท่านั้นที่จะนำมาหักเป็นรายจ่ายจากแหล่งเงินได้นั้นโดยให้แยกประเภทของเงินได้ตามมาตรา 40 ประมวลรัษฎากร ทั้งนี้เพื่อให้รายจ่ายดังกล่าวไม่สามารถทำให้ฐานภาษีเงินได้ประเภทอื่นลดลงอันจะมีผลทำให้การวางแผนภาษีดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถทำได้ ซึ่งกระบวนการนี้ก็จะ เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยป้องกันการเลี่ยงภาษีโดยวิธีการดังกล่าวได้

⁴ หมายเหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3291/2547

ตามประมวลรัษฎากรของประเทศไทยนั้นได้บัญญัติถึงการนำค่าใช้จ่ายมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทั้งหลักเกณฑ์และข้อยกเว้นไว้ในมาตรา 65 ทวิ และ มาตรา 65 ตริ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาหรือความยุ่งยากในการนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ แต่ตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของประเทศสิงคโปร์นั้นได้บัญญัติถึงรายจ่ายในกรณีทั่วไปซึ่งจะกล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการหักรายจ่ายว่ารายจ่ายอย่างไรจึงจะเป็นรายจ่ายที่สามารถนำมาหักในการคำนวณกำไรสุทธิได้ ส่วนในกรณีเฉพาะจะกล่าวถึงรายจ่ายบางรายการที่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการหักรายจ่ายในประเภทนั้นไว้เป็นพิเศษ รวมถึงในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้รายจ่ายบางรายการไม่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายได้ในการคำนวณกำไรสุทธิ หรือในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้รายจ่ายบางรายการสามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้เพียงบางส่วนโดยได้จำกัดจำนวนเงินขั้นสูงไว้ รวมถึงในกรณีที่กฎหมายอนุญาตให้รายจ่ายบางรายการสามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้มากกว่าที่จ่ายจริง ซึ่งในกรณีเช่นนี้นั้นหากรายจ่ายรายการใดไม่เข้าลักษณะของรายจ่ายที่มีการบัญญัติไว้ในกรณีเฉพาะแล้ว ก็พิจารณาต่อไปว่ารายจ่ายนั้นเข้าหลักเกณฑ์ในกรณีทั่วไปหรือไม่ กล่าวคือเป็นรายจ่ายที่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้หรือไม่นั่นเอง ซึ่งหากประเทศไทยได้มีการนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในการบัญญัติหลักเกณฑ์การหักรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิก็จะทำให้หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นระบบมากยิ่งขึ้นทั้งยังทำให้ง่ายต่อการใช้และการตีความมากขึ้น ทั้งยังเป็นทำให้ความชัดเจนแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปสามารถอ่านกฎหมายได้เข้าใจดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีรายจ่ายบางรายการซึ่งแนวปฏิบัติของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์มีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น

(1) รายจ่ายในการฝ่าฝืนกฎหมาย

ในประเทศไทยประมวลรัษฎากรได้บัญญัติห้ามมิให้ถือรายจ่ายในการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิไว้ในมาตรา 65 ตริ (6) ซึ่งได้แก่ เบี้ยปรับและเงินเพิ่มภาษีอากรและค่าปรับทางอาญา ซึ่งเบี้ยปรับเงินเพิ่มภาษีอากรนั้นย่อหมายถึงเบี้ยปรับและหรือเงินเพิ่มภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรเท่านั้นไม่รวมถึงเบี้ยปรับเงินเพิ่มตามกฎหมายภาษีอื่น ส่วนค่าปรับทางอาญานั้นก็มีความหมายในวงจำกัดเช่นเดียวกันกับเบี้ยปรับและเงินเพิ่มภาษีอากร คือ

หมายถึงค่าปรับทางอาญาที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดตามประมวลรัษฎากรเท่านั้น ไม่รวมไปถึงค่าปรับทางอาญาที่เกิดจากความผิดตามกฎหมายอื่น⁵

ในประเทศสิงคโปร์นั้นโทษที่เป็นค่าปรับซึ่งเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายไม่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้เพราะไม่ใช่ค่าใช้จ่ายในการก่อให้เกิดรายได้

ซึ่งในกรณีของประเทศสิงคโปร์นี้จะต่างจากกรณีของประเทศไทยที่เฉพาะค่าปรับตามประมวลรัษฎากรเท่านั้นที่ไม่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ แต่ในประเทศสิงคโปร์นั้นเป็นกรณีของค่าปรับทุกประเภท และเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มตามกฎหมายทุกฉบับ ซึ่งเมื่อค่าปรับนั้นเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายแล้วย่อมไม่ควรให้มีการนำค่าปรับนั้นมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ ไม่ว่าจะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายใดก็ตาม ทั้งนี้นอกจากรายจ่ายดังกล่าวจะไม่ใช้รายจ่ายเพื่อการก่อให้เกิดรายได้เนื่องจากเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายแล้วยังเป็นการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยไม่ให้นำค่าปรับดังกล่าวมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลอีกด้วย จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารายจ่ายในการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (6) ให้กว้างขึ้นจากเดิมที่เฉพาะเบี้ยปรับและเงินเพิ่มทางภาษีอากร ค่าปรับทางอาญา ซึ่งหมายความถึงเฉพาะเบี้ยปรับเงินเพิ่มและค่าปรับทางอาญาตามประมวลรัษฎากรเท่านั้น เป็นให้รวมถึงเบี้ยปรับและเงินเพิ่มทางภาษีอื่น ๆ ด้วย ส่วนค่าปรับทางอาญาก็ให้รวมถึงค่าปรับทางอาญาตามกฎหมายใด ๆ ที่มีโทษปรับทางอาญา ทั้งนี้โดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ตรี (6) เป็นว่า “เบี้ยปรับและหรือเงินเพิ่มทางภาษี ค่าปรับทางอาญา...”

(2) รายจ่ายเกี่ยวกับเบี้ยประกันชีวิตของบุคคลสำคัญต่อบริษัท

ตามกฎหมายของประเทศไทยยังมิได้มีการบัญญัติถึงรายจ่ายในลักษณะนี้ไว้เป็นกรณีเฉพาะ หากแต่ปรากฏในหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรว่าเบี้ยประกันชีวิตที่บริษัทจ่ายให้แก่กรรมการบริษัทตามมติที่ประชุมของบริษัท หากเป็นกรณีที่บริษัทต้องจ่ายให้แก่กรรมการทุกคนเป็นการทั่วไปตามระเบียบของบริษัทแล้ว บริษัทมีสิทธินำเบี้ยประกันชีวิตที่ออกให้ นั้นมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้โดยบริษัทต้องเป็นผู้รับประโยชน์ และเมื่อบริษัทได้รับประโยชน์จาก

⁵ คำวินิจฉัยของกรมสรรพากรที่ 10/2528

กรมธรรม์ดังกล่าวย่อมถือเป็นรายได้ของบริษัท⁶ นอกจากนี้แม้บริษัทจะได้ทำการจ่ายเบี้ยประกันชีวิตให้กับกรรมการบริษัทตามมติที่ประชุมของบริษัทเพื่อเป็นสวัสดิการและการตอบแทนคุณความดีที่บริหารธุรกิจจนประสบความสำเร็จด้วยดีตลอดมา และเงินค่าสินไหมทดแทนในกรณีการเสียชีวิตของกรรมการ บริษัทได้ยกให้แก่ครอบครัวหรือทายาทของกรรมการ เบี้ยประกันชีวิตนี้ก็ยังถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร⁷ แต่ค่าเบี้ยประกันชีวิตที่บริษัทออกให้ เข้าลักษณะเป็นประโยชน์เพิ่มที่พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทได้รับถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) ซึ่งต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร แต่เงินได้จากการประกันภัยที่ครอบครัวหรือทายาทของกรรมการบริษัทได้รับย่อมได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามมาตรา 42 (13) เนื่องจากเป็นเงินได้จากการประกันภัย

ในประเทศสิงคโปร์นั้นในการที่บริษัทจะนำรายจ่ายในลักษณะนี้มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้นั้น IRAS ได้ประกาศ IRAS Circular 1933/IT/5 published on 25 February 1993 แก้ไขเพิ่มเติม 22 October 2004 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการหักรายจ่ายดังกล่าวซึ่งถือเป็นรายจ่ายเพื่อกิจการอย่างหนึ่ง โดยในการที่บริษัทจะนำรายจ่ายในลักษณะที่เพิ่มขึ้นเพื่อประกันความเสียหายของบริษัทอันเนื่องมาจากการเสียชีวิตหรือพิการของผู้ได้รับการทำประกันชีวิตโดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ได้รับการทำประกันชีวิตว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานของธุรกิจอย่างไร และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำประกันชีวิตจะต้องไม่ถูกมอบให้แก่ผู้ได้รับการทำประกันชีวิตหรือครอบครัว แต่ทั้งนี้เบี้ยประกันที่จ่ายไปในการทำประกันชีวิตให้แก่บุคคลสำคัญของบริษัทจะต้องมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลกำไรที่เกิดจากการทำงานของผู้ นั้น โดยหากการประกันชีวิตมีจำนวนเงินที่เอาประกันเกินกว่าจำนวนผลกำไรประจำปีของบริษัท เบี้ยประกันชีวิตนั้นย่อมไม่สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายได้ และในกรณีที่บริษัทได้รับประโยชน์จากการทำประกันชีวิตนั้นย่อมนำมาถือเป็นรายได้ทางการค้าของบริษัทด้วย ซึ่งการออกหลักเกณฑ์ดังกล่าวมานั้นทำให้เป็นการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้นิติบุคคลในการที่บริษัทจะหารายจ่ายต่าง ๆ มาหักในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในจำนวนที่น้อยลง

⁶ หนังสือตอบข้อหารือภาษีอากรที่ ก.ค. 0706/8707 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2549 และหนังสือตอบข้อหารือภาษีอากรที่ ก.ค. 0706/4227 ลงวันที่ 30 เมษายน 2537

⁷ หนังสือตอบข้อหารือภาษีอากรที่ ก.ค. 0811/408 ลงวันที่ 21 มกราคม 2543

เนื่องจากในประเทศไทยไม่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องการหักรายจ่ายเกี่ยวกับเบี้ยประกันชีวิตของบุคคลสำคัญของบริษัทในการคำนวณกำไรสุทธิแต่อย่างไร มีเพียงหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรเท่านั้นที่ไม่ให้ถือว่ารายจ่ายดังกล่าวเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) ซึ่งในการหักรายจ่ายในลักษณะดังกล่าวนั้นสามารถทำได้โดยง่ายเพียงแค่มิระเบียบของบริษัทกำหนดให้จ่ายเบี้ยประกันชีวิตให้แก่กรรมการบริษัทและเป็นการจ่ายให้แก่กรรมการบริษัทเป็นการทั่วไปก็สามารถนำเบี้ยประกันชีวิตดังกล่าวมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้แล้ว ทั้งนี้โดยบริษัทเป็นผู้รับประโยชน์ แต่บริษัทอาจมีการมอบประโยชน์ที่ได้รับจากการทำประกันชีวิตให้แก่กรรมการหรือทายาทได้ ดังนั้นเพื่อมิให้รายจ่ายดังกล่าวเป็นช่องทางให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหลีกเลี่ยงภาษีโดยการนำรายจ่ายอันเป็นประโยชน์ส่วนตัวมาเป็นรายจ่ายของบริษัทในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษี ซึ่งหากประเทศไทยได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นมาควบคุมการหักรายจ่ายในลักษณะดังกล่าวอย่างในประเทศสิงคโปร์โดยมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่สมควรได้รับการประกันชีวิตโดยบริษัทเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันชีวิตซึ่งควรเป็นผู้ที่ความตายหรือความพิการของเขามีผลต่อการบริหารการดำเนินงานของบริษัทหรือชื่อเสียงของบริษัท และจำกัดจำนวนของเบี้ยประกันที่สามารถนำไปหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ โดยทั้งนี้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำสัญญาประกันชีวิตนั้นต้องตกเป็นของบริษัทโดยตรงด้วยเนื่องจากไม่มีเหตุผลที่เพียงพอที่จะนำรายจ่ายที่เป็นเบี้ยประกันชีวิตที่ผู้รับประโยชน์ไม่ใช่บริษัทมาเป็นรายจ่ายของบริษัทเนื่องจากไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับบริษัท กล่าวคือไม่ใช่รายจ่ายที่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งจะสามารถทำให้ป้องกันการนำรายจ่ายดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือในการวางแผนภาษีได้ ดังนั้นการกำหนดหลักเกณฑ์ในการหักรายจ่ายเกี่ยวกับเบี้ยประกันชีวิตของบุคคลสำคัญของบริษัทที่บริษัทได้จ่ายไปในการคำนวณกำไรสุทธิว่า การที่บริษัทจะมีสิทธินำเบี้ยประกันชีวิตของกรรมการบริษัทมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากรนั้น จะต้องเป็นกรณี que บริษัทสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการทำประกันชีวิตดังกล่าวนั้นทำขึ้นเพื่อเป็นการประกันความเสียหายของบริษัทอันเป็นผลมาจากการเสียชีวิตหรือความพิการของผู้ได้รับการทำประกันชีวิต ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำสัญญาประกันชีวิตนั้นจะต้องไม่ถูกมอบให้แก่ผู้ได้รับการทำประกันชีวิตหรือครอบครัวของเขา กล่าวคือผู้ได้รับประโยชน์ต้องเป็นบริษัทเท่านั้นซึ่งต้องนำมารวมเป็นเงินได้ของบริษัทในการคำนวณกำไรสุทธิ นอกจากนี้จำนวนเงินที่เอาประกันชีวิตจะต้องมีความสัมพันธ์กับผลกำไรของบริษัทที่เกิดจากการดำเนินงานของผู้ได้รับการทำประกันชีวิตและไม่เกินกว่าจำนวนผลกำไรประจำปีของบริษัท ไม่ใช่แค่เพียงเป็นการจ่ายให้แก่กรรมการทุกคนเป็นการ

ทั่วไปตามระเบียบของบริษัทโดยบริษัทเป็นผู้รับประกัน ทั้งยังอาจเป็นกรณีทำขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการและการตอบแทนคุณความดีที่บริหารธุรกิจจนประสบความสำเร็จด้วยดีตลอดมา ซึ่งเงินค่าสินไหมทดแทนในกรณีการสูญเสียชีวิตของกรรมการบริษัทสามารถยกให้แก่ครอบครัวหรือทายาทของกรรมการได้อีกด้วย

(3) หลักเกณฑ์การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน หรือรายจ่ายในการต่อเติมเปลี่ยนแปลงขยายออก หรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สิน แต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม มาตรา 65 ตรี (5) บัญญัติห้ามมิให้นำมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่จะอนุญาตให้นำมาหักเป็นรายจ่ายในรูปของค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาตาม มาตรา 65 ทวิ (2) ซึ่งกำหนดให้หักได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและอัตราตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา โดยในการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินนั้นจะหักได้ไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่าต้นทุนตามประเภทของทรัพย์สินในอัตราต่อปีตามที่กฎหมายกำหนด แต่หากเป็นกรณีที่หักเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดในแต่ละปีนั้น จำนวนปีอายุการใช้งานของทรัพย์สินเพื่อการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาต้องไม่น้อยกว่า 100 หารด้วยจำนวนร้อยละที่กฎหมายกำหนดซึ่งกฎหมายไทยได้แยกประเภททรัพย์สินไว้เพียง 5 ประเภท ดังนี้

- อาคาร แบ่งออกได้เป็นอาคารถาวร และอาคารชั่วคราว
- ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สูญสิ้นไปได้
- ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิการเช่า แบ่งออกได้เป็นกรณีมีกำหนดอายุการเช่า และไม่มีกำหนดอายุการเช่า
- ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิในกรรมวิธี สูตร กุ๊ตวิลล์ เครื่องหมายการค้า สิทธิประกอบกิจการตามใบอนุญาต สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอื่นใด แบ่งออกได้เป็นกรณีไม่จำกัดอายุการใช้งาน และจำกัดอายุการใช้งาน
- ทรัพย์สินอย่างอื่นซึ่งโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นย่อมสึกหรอหรือเสื่อมราคาได้ นอกจากที่ดินและสินค้า

นอกจากนี้ในกรณีของทรัพย์สินบางอย่างที่มีอายุการใช้งานสั้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว หรือเพื่อใช้เป็นมาตรการในการแทรกแซงทางเศรษฐกิจ กฎหมายจะบัญญัติให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในกรณีพิเศษ เช่น การอนุญาตให้หักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) มาตรา 4 วรรค 2 ได้บัญญัติให้กรณีที่วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปกำหนดไว้ อย่างเช่นวิธีการหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคา

ในอัตราลดลง หรือการหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาตามแบบยอดลดลงที่ผู้ให้เช่าอนุญาตให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในปีแรกเป็น 2 เท่าของอัตราที่กำหนด และสำหรับในปีถัดไปให้หักตามอัตรา 2 เท่าดังกล่าวโดยคำนวณจากมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งระยะเวลาที่ใช้ในการหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคานั้นจะต้องเท่ากับวิธีเส้นตรง, การหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูง โดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) มาตรา 4 ทวิ ได้บัญญัติไว้ในกรณีของเครื่องจักรและอุปกรณ์ของเครื่องจักรที่ใช้สำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี มาตรา 4 ตริ วรรค 1 (2) กรณีเครื่องบันทึกการเก็บเงิน มาตรา 4 จัตวา วรรค 1 (2) กรณีเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรา 4 เบญจ กรณีอาคารโรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรา 4 ฉ กรณีเครื่องจักรและอุปกรณ์เครื่องจักรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรา 4 สัตต กรณีทรัพย์สินประเภทอาคารถาวรของสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค และพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 385) กรณีทรัพย์สินประเภทอาคารถาวรที่กิจการได้มาภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีผลใช้บังคับ นอกจากนี้ยังมีการอนุญาตให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราร้อยละ 100 โดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) มาตรา 4 ตริ กล่าวคือนอกจากจะบัญญัติให้สามารถหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทเครื่องบันทึกการเก็บเงินที่มีคุณสมบัติหรือเงื่อนไขตามที่กำหนดนั้นในปีเบื้องต้นในอัตราสูงแล้วยังสามารถเลือกวิธีหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาในอัตราร้อยละ 100 ของมูลค่าต้นทุนทันทีในรอบระยะเวลาบัญชีที่ซื้อทรัพย์สิน

ในประเทศสิงคโปร์ก็เช่นเดียวกันกับในประเทศไทยที่ไม่อนุญาตให้หักรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ แต่อนุญาตให้หักเป็นค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาแทนเช่นกัน ซึ่งในการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในประเทศสิงคโปร์นั้นมีแนวปฏิบัติที่แตกต่างจากในประเทศไทยในบางเรื่องเช่น ในกรณีการหักรายจ่ายในการเช่าแบบลิสซิงประเภท Finance Lease ซึ่งประเทศสิงคโปร์บัญญัติให้ผู้เช่าเป็นผู้มีสิทธิหักรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนในทรัพย์สินนั้นเป็นค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเสมือนผู้เช่าได้ซื้อทรัพย์สินตามสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งในประเทศไทยนั้นตามพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145 มาตรา 7 ประกอบคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.3/2527 บัญญัติให้การเช่าซื้อหรือการซื้อขายผ่อนชำระผู้เช่าซื้อหรือผู้ผ่อนชำระมีสิทธิในทรัพย์สินนั้นที่จะนำมาหักเป็นค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในทรัพย์สินที่เช่าซื้อหรือซื้อผ่อนชำระ ซึ่งการเช่าซื้อหรือการซื้อขายผ่อนชำระเป็นการได้ใช้ประโยชน์เชิงทรัพย์สินเสมือนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ กฎหมายจึงกำหนดให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินนั้น

ได้ในทางกลับกันผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ขายผ่อนชำระย่อมไม่มีสิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อหรือขายผ่อนชำระเพราะถ้าหักได้ก็จะเป็นการหักซ้ำซ้อนในทรัพย์สินเดียวกัน ซึ่งเป็นกรณีที่มีได้ยึดถือตามหลักกรรมสิทธิ์เป็นเกณฑ์แต่กลับนำหลักเจ้าของในเชิงเศรษฐกิจ (Economic owner) มาใช้ แต่มิได้มีการบัญญัติถึงการเช่าแบบลิสซิ่ง ซึ่งผู้ให้เช่าแบบลิสซิ่งยังคงถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินระหว่างอายุการเช่า ปัญหาการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจึงเกิดขึ้นว่าผู้เช่าและผู้ให้เช่าฝ่ายใดควรมีสิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ถ้าตีความการเช่าแบบลิสซิ่งซึ่งเป็นแบบเดียวกับการเช่าซื้อแบบที่กำหนดเงื่อนไขไว้ในเรื่องนี้ ผู้เช่าย่อมมีสิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าไม่ถือว่าเป็นแบบอย่างเดียวกันก็ต้องหันกลับมาถือหลักกรรมสิทธิ์คือ ผู้ใดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ผู้นั้นมีสิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาซึ่งหากพิจารณาตามกฎหมายแล้วผู้ให้เช่าแบบลิสซิ่งถือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์จึงมีสิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาที่จะให้เช่า ส่วนผู้เช่าหักเป็นรายจ่ายประเภทค่าเช่า ทั้งนี้แนวทางการตีความของกรมสรรพากรถือว่าการทำลิสซิ่งเป็นการให้เช่าทรัพย์สินอย่างหนึ่ง ดังนั้น การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินจึงให้ผู้ให้เช่าเป็นผู้หักตามมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินตลอดระยะเวลาที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น การใช้สิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคากรณีการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่งหากเป็นทรัพย์สินมูลค่าสูงย่อมมีผลกระทบทางการคำนวณภาษีอากรอย่างสำคัญ⁸ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการเช่าแบบลิสซิ่งประเภท Finance Lease และ Operating Lease ก็ตามในทางบัญชีภาษีอากรต่างต้องบันทึกค่าเช่าแบบลิสซิ่งเป็นรายจ่ายประเภทค่าเช่าได้เต็มจำนวน แต่ในทางบัญชีกรณีของ Operating Lease หรือสัญญาเช่าชนิดดำเนินงาน (สัญญาที่ให้สิทธิผู้เช่าใช้ทรัพย์สินได้ และบอกเลิกสัญญาได้เมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพย์สินนั้นอีก ซึ่งโดยปกติแล้วสัญญาเช่าแบบนี้จะมีอายุสัญญาสั้นกว่าอายุการใช้งานปกติของทรัพย์สินนั้น โดยลักษณะของสัญญาดังกล่าว ผู้เช่าไม่ได้หวังจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แต่ต้องการเพียงใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินเท่านั้น⁹) บันทึกค่าเช่าแบบลิสซิ่งเป็นรายจ่ายประเภทค่าเช่าเช่นเดียวกันกับบัญชีภาษีอากร (ซึ่งสัญญาเช่าแบบลิสซิ่งประเภท Operating Lease ดังกล่าวมีลักษณะใกล้เคียงกับสัญญาเช่าทรัพย์สิน) แต่ในกรณีของ Finance Lease หรือสัญญาเช่าชนิดลงทุน (สัญญาที่ผู้ให้เช่าให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้เช่า ซึ่งถือเป็นบริการสินเชื่อแบบหนึ่งแต่ให้ในรูปทรัพย์สินเครื่องจักรต่าง

⁸ ไพจิตร โรจนวานิช ชุมพร เสนไสย และสาโรช ทองประคำ, คำอธิบายประมวลรัษฎากร, (กรุงเทพมหานคร:บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด, 2549) น.2-051.

⁹ <http://www.spl.co.th/th/index.asp>

ๆ ตามที่ผู้เช่าต้องการ ซึ่งผู้เช่าจะเป็นผู้เลือกประเภททรัพย์สินที่จะเช่า และผู้แทนจำหน่ายหรือผู้ผลิตเอง แล้วแจ้งความประสงค์มายังบริษัทผู้ให้เช่า ผู้เช่าจะขอให้บริษัทผู้ให้เช่าซื้อทรัพย์สินนั้นจากผู้จำหน่าย แล้วนำมาให้ผู้ให้เช่าทำการเช่า โดยผู้ให้เช่ายังคงมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ในขณะที่ผู้เช่ามีสิทธิจะใช้ทรัพย์สินนั้น ๆ การจ่ายค่าเช่าเป็นไปตามระยะเวลาที่ตกลงกัน และเมื่อสิ้นสุดสัญญา กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะเปลี่ยนเป็นของผู้เช่าซื้อ โดยผู้เช่าต้องทำการซื้อทรัพย์สินเมื่อสิ้นสุดสัญญา¹⁰⁾ บันทึกรายการทรัพย์สินที่เช่าแบบ Finance Lease เป็นสินทรัพย์ของผู้เช่าซึ่งต้องนำไปหักเป็นค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคา ซึ่งค่าเช่าไม่สามารถหักเป็นรายจ่ายได้ ซึ่งแตกต่างจากในทางภาษีในประเทศไทยที่มอง Finance Lease เป็นอย่างเดียวกับ Operating Lease แต่ในประเทศสิงคโปร์ในทางภาษีกับมอง Finance Lease แตกต่างจาก Operating Lease กล่าวคือให้บันทึกรายการทรัพย์สินที่เช่าแบบลิสซิ่งประเภท Finance Lease เป็นทรัพย์สินของผู้เช่าจึงถือเป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนต้องนำมาหักเป็นค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาซึ่งมีความเหมาะสมกว่าการที่จะให้หักเป็นรายจ่ายประเภทค่าเช่าซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักการทางบัญชีแล้วยังสอดคล้องกับหลักความเป็นเจ้าของในเชิงเศรษฐกิจด้วย เนื่องจากแม้ผู้ให้เช่าแบบลิสซิ่งประเภท Finance Lease จะยังคงถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินระหว่างอายุสัญญาเช่า และจะโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้เช่าก็ต่อเมื่อได้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขและเงื่อนไขการชำระค่าเช่าครบถ้วนแล้วราคาทรัพย์สินที่โอนเมื่อสิ้นสุดสัญญาก็เป็นมูลค่าเล็กน้อยเพียงเพื่อเป็นพิธีการเท่านั้นจึงมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสัญญาเช่าซื้อมากกว่าสัญญาเช่าทรัพย์สิน ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวอันจะทำให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง เห็นว่าควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145 มาตรา 7 และคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.3/2527 ให้มีสภาพบังคับรวมถึงการเช่าแบบลิสซิ่งประเภท Finance Lease นอกจากการเช่าซื้อและการซื้อขายเงินผ่อนด้วย

การหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในประเทศสิงคโปร์นั้นได้มีการแบ่งจำนวนปีอายุการใช้งานทรัพย์สินตามประเภทของทรัพย์สินไว้หลากหลายประเภทเพื่อความเหมาะสมในการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาตามที่กำหนดไว้ใน Sixth Schedule of the Act ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพอายุการใช้งานของทรัพย์สินแต่ละประเภทนั้นแตกต่างกัน ซึ่งแม้แต่ทรัพย์สินประเภทเดียวกันก็อาจมีอายุการใช้งานที่แตกต่างกัน อายุการใช้งานทรัพย์สินอาจน้อยกว่าอายุการใช้งานทรัพย์สินตามที่กฎหมายกำหนดหากกำหนดประเภทของทรัพย์สินไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนั้นจึง

¹⁰ <http://www.spl.co.th/th/index.asp>

จำเป็นต้องกำหนดอายุการใช้งานทรัพย์สินให้สอดคล้องกับอายุการใช้งานจริง ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ของสิงคโปร์นั้นได้มีการแบ่งประเภทของทรัพย์สินให้มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่าในกฎหมายไทย ทำให้อายุการใช้งานทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนดมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากกว่าในกฎหมายไทย เช่น ยานพาหนะ ตาม Sixth Schedule of the Act ได้แบ่งออกเป็นหลายประเภท รถโดยสาร, ยานพาหนะที่บริการผู้โดยสาร ในทางธุรกิจ, รถแท็กซี่, รถบรรทุก, รถจักรยานยนต์, เรือหรืออุปกรณ์ในการขนส่งทางน้ำ เป็นต้น ในเมื่อสภาพอายุการใช้งานทรัพย์สินแต่ละประเภทหรือบางที่แม้แต่ประเภทเดียวกันก็มีอายุการใช้งานที่แตกต่างกันทำให้อายุการใช้งานจริงของทรัพย์สินอาจจะน้อยกว่าอายุการใช้งานที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นการที่ประเทศไทยได้แบ่งประเภทของทรัพย์สินไว้อย่างกว้าง ๆ เพียง 5 ประเภท นอกเหนือจากคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจทำให้ไม่สอดคล้องกับอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งในประเทศสิงคโปร์ได้มีการแบ่งประเภทของทรัพย์สินไว้ถึง 24 ประเภท และในบางประเภทยังได้มีการแบ่งแยกประเภทย่อยลงไปอีก ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สินแต่ละประเภทที่โดยสภาพแล้วย่อมต้องมีความแตกต่างกันในอายุการใช้งาน ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมในการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ควรกำหนดเพิ่มประเภทของทรัพย์สินให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับอายุการใช้งานทรัพย์สินตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับการใช้งานจริง โดยปรับปรุงแก้ไขการแบ่งประเภทของทรัพย์สินในมาตรา 4 พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 ให้มีมากประเภทมากขึ้นให้มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นทั้งนี้เพื่อให้อายุการใช้งานทรัพย์สินมีความเหมาะสมกับสภาพอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สินมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่มีเพียงไม่กี่ประเภท

ในส่วนของการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในกรณีพิเศษนั้น ในประเทศสิงคโปร์ก็มีการอนุญาตให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่ง และการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูงในกรณีของอาคารอุตสาหกรรม เครื่องยนต์และอุปกรณ์ เครื่องจักรกลต่าง ๆ รวมถึงกรณีที่อนุญาตให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทันทีเต็มจำนวนในทรัพย์สินประเภทเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อัตโนมัติประเภทหุ่นยนต์ เครื่องกำเนิดพลังงาน ถูกเงินสำหรับสำนักงานและโรงงาน อุปกรณ์ควบคุมมลพิษ ซึ่งในส่วนของอาคารอุตสาหกรรม เครื่องจักร เครื่องยนต์นั้นในประเทศสิงคโปร์อนุญาตให้มีการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูงซึ่งในประเทศสิงคโปร์ได้บัญญัติให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นการทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากในประเทศไทยที่กำหนดให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในปี

เบื้องต้นในอัตราสูงได้เฉพาะในอาคารโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์เครื่องจักรกรรณของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอาคารถาวรกรรณสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาคและในเครื่องจักรและอุปกรณ์เครื่องจักรกรรณที่ใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนาที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้นที่มีสิทธิเลือกที่จะหักในอัตราพิเศษเช่นนั้นได้¹¹ แต่อย่างไรก็ตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 385) ได้บัญญัติให้ทรัพย์สินประเภทอาคารถาวรที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีไว้ในประกอบการกิจการของตนเองโดยมิใช่เพื่อขายอันได้กรรมสิทธิ์มาโดยวิธีซื้อหรือโดยวิธีอื่นใดภายในกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ใช้บังคับ (วันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2544) ให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้นในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในอัตราร้อยละ 20 ของมูลค่าต้นทุน ซึ่งแม้ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้จะใช้บังคับแก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเป็นการทั่วไปไม่ได้จำกัดเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมก็ตามแต่มาตรการดังกล่าวก็มีกำหนดระยะเวลาไว้เพียงจำกัดทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้มีการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ให้มากขึ้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งหากพิจารณาถึงการได้มาซึ่งอาคารถาวรที่ใช้ในการประกอบกิจการของบริษัทต่าง ๆ แล้วถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าในการลงทุนสูงและมีค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการได้มาแต่ในทางภาษีกลับหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาได้เพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่ลงทุนไป ซึ่งกิจการที่มีรายจ่ายเกี่ยวกับอาคารถาวรนั้นส่วนมากย่อมเป็นกิจการที่เพิ่งตั้งใหม่หรือเป็นกิจการที่กำลังจะขยายตัว ดังนั้นหากกำหนดให้บริษัทสามารถหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาอาคารถาวรที่บริษัทซื้อหรือได้รับโอนกรรมสิทธิ์เพื่อมีไว้ในประกอบการกิจการของตนเองสามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูงได้ย่อมเป็นการช่วยเหลือให้กิจการดังกล่าวสามารถที่จะหักรายจ่ายดังกล่าวทางภาษีได้มากยิ่งขึ้นอันเป็นการให้ความช่วยเหลือทางภาษีเพื่อให้สอดคล้องต่อการรับภาระในรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริง แต่การกำหนดให้บริษัทต่าง ๆ สามารถหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูงย่อมมีผลกระทบต่อรายรับของประเทศในปีแรกที่บริษัทได้ทรัพย์สินเหล่านั้นมาและในปีถัด ๆ ไปที่บริษัทสามารถนำผลขาดทุนสะสมไปหักเป็นรายจ่ายได้ ดังนั้นในการบัญญัติให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีดังกล่าวจึงต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและผลกระทบที่ได้รับจากการบัญญัติให้เป็นเช่นนั้นด้วย เห็นว่าในประเทศไทยการบัญญัติให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเช่นนี้ควรจำกัดให้สิทธิประโยชน์เฉพาะกิจการที่รัฐมีนโยบายเห็นว่าจะต้องให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษี หรือ

---

¹¹ พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) มาตรา 4 ทวิ, มาตรา 4 เบญจ, มาตรา 4 ฉ, มาตรา 4 สัตต

กิจการที่รัฐมีแนวนโยบายต้องการที่จะส่งเสริมสนับสนุนจึงให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี นอกจากนี้ควรจำกัดประเภทของทรัพย์สินด้วยโดยกำหนดให้เฉพาะทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงและจำเป็นต้องมีไว้เพื่อใช้ในกิจการเท่านั้นที่จะสามารถหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูงได้ ซึ่งในประเทศไทยก็ได้ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในปีเบื้องต้นในอัตราสูงเฉพาะอาคารโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์เครื่องจักรซึ่งเป็นทรัพย์สินที่มีความจำเป็นในการเริ่มต้นหรือขยายตัวของอุตสาหกรรมต่าง ๆ และมีมูลค่าในการลงทุนสูง ในกิจการที่รัฐต้องการช่วยเหลือสนับสนุน จึงมีความเหมาะสมกับแนวนโยบายของประเทศไทยดีแล้ว

ซึ่งประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศสิงคโปร์ต่างใช้มาตรการในการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคาในกรณีพิเศษดังกล่าวเป็นมาตรการที่รัฐบาลใช้เป็นเครื่องมือทางการคลังเพื่อให้มีผลต่อการส่งเสริมการลงทุนในด้านที่รัฐบาลต้องการ หรือเพื่อที่จะให้เอกชนดำเนินกิจการไปตามแนวนโยบายที่รัฐบาลต้องการส่งเสริม รวมถึงการที่จูงใจหรือช่วยเหลือให้เอกชนปฏิบัติตามแนวนโยบายของรัฐไม่ว่าจะในด้านสาธารณสุข ความปลอดภัยในการทำงานและในด้านอื่น ๆ ซึ่งก็เช่นเดียวกันกับในประเทศไทยที่ใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเครื่องมือทางการคลังเช่นกัน

(4) หลักเกณฑ์การหักผลขาดทุนสุทธิ

หากในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นเกิดผลขาดทุนสุทธิ ประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ตี (12) บัญญัติห้ามมิให้นำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ๆ มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ เว้นแต่ ผลขาดทุนสุทธิทางภาษียกมาไม่เกิน 5 ปีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน (Loss carry forward) การยกผลขาดทุนสุทธิมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิในปัจจุบันนั้นต้องเป็นไปตามหลักขาดทุนก่อนหักก่อน First loss first use แต่ในกรณีที่นิติบุคคลมีการควบเข้ากัน หรือมีการโอนกิจการ ประมวลรัษฎากร มาตรา 74 บัญญัติห้ามมิให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใหม่อันได้ควบเข้ากันหรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่รับโอนกิจการนำผลขาดทุนสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเดิมมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ

ในประเทศสิงคโปร์หากในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ของบริษัทนั้นเกิดผลขาดทุนสุทธิ เฉพาะผลขาดทุนสุทธิจากการประกอบธุรกิจ การค้า วิชาชีพ ตามมาตรา 10(1)(a) เท่านั้นที่จะสามารถถูกเยียวยาได้ด้วยทางเลือก 3 วิธี ดังนี้

- (1) โอนผลขาดทุนในระบบการบรรเทาภาระภาษีแบบกลุ่ม (Group Relief)
- (2) การนำผลขาดทุนสุทธิในปีปัจจุบันกลับไปหักกับเงินได้ที่ถูกจัดเก็บภาษีไปในปีที่เพิ่งจะผ่านมา (Loss carry back)

(3) การนำผลขาดทุนสุทธิไปหักเป็นรายจ่ายในปีถัดไปโดยไม่จำกัดระยะเวลา (Loss carry forward)

โดยทั้งนี้ตาม (2) และ (3) จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ

- การขาดทุนจะต้องเกิดจากการดำเนินธุรกิจการค้าตามแหล่งเงินได้ตามมาตรา 10(1)(a) และการขาดทุนดังกล่าวจะต้องมีลักษณะที่หากการขาดทุนนั้นเป็นผลกำไรก็จะสามารถถูกจัดเก็บภาษีได้
- จะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของหุ้นและผู้ถือหุ้นของบริษัทในวันที่ยกกฎหมายกำหนด

ทางเลือกทั้ง 3 วิธีดังกล่าวนี้ทำให้ผลขาดทุนสุทธิได้รับการเยียวยาไม่สูญเปล่าไป ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าในเมื่อหากบริษัทมีกำไรสุทธิก็ต้องนำกำไรสุทธิดังกล่าวมาเสียภาษีเงินได้ ดังนั้นเมื่อบริษัทเกิดภาวะขาดทุนก็ควรที่จะได้รับการเยียวยา ซึ่งในกรณีของการหักผลขาดทุนสุทธิไปข้างหน้าในประเศสิงคโปร์ไม่มีกำหนดระยะเวลาจำกัดไว้ ทำให้ผลขาดทุนสุทธิจะได้รับการเยียวยาทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามแม้ผลขาดทุนสุทธิดังกล่าวจะได้รับการเยียวยาทั้งหมด แต่ก็มีได้รับการเยียวยาในปีที่ประสบภาวะขาดทุนซึ่งเป็นปีที่บริษัทต้องการความช่วยเหลือ ทำให้การเยียวยาอาจต้องใช้เวลาอันยาวนานหากบริษัทยังคงประสบภาวะขาดทุนอยู่ หรือยังมีกำไรไม่มากพอที่หักผลขาดทุนหมด ทำให้บริษัทที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือยังคงต้องรอการเยียวยาไปจนกว่าบริษัทจะมีกำไรในอนาคตที่เพียงพอที่จะหักผลขาดทุนสุทธิได้ทั้งหมด ทำให้การหักผลขาดทุนสุทธีย้อนหลังนั้นสามารถเข้ามาช่วยเยียวยาในส่วนนี้ได้ กล่าวคือ บริษัทที่ประสบภาวะขาดทุนจะได้รับการเยียวยาในทันทีในปีที่มีผลขาดทุนสุทธิซึ่งเป็นปีที่บริษัทต้องการความช่วยเหลือ บริษัทจะได้รับเงินภาษีที่เคยเสียภาษีไปแล้วคืนมา แต่อย่างไรก็ตามแม้ประเศสิงคโปร์จะให้ใช้มาตรการหักผลขาดทุนย้อนหลังได้เป็นการทั่วไปกับทุกกิจการ แต่วัตถุประสงค์ในการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้นั้นก็เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่กิจการขนาดเล็กเพื่อช่วยเหลือกิจการที่ต้องประสบกับปัญหาทางการเงินในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำให้ดำรงอยู่ได้ต่อไปจนเศรษฐกิจฟื้นตัว ทั้งนี้เพื่อไม่ให้กระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นเมื่อธุรกิจเหล่านั้นต้องประสบปัญหาถึงขนาดจะต้องปิดกิจการลง อันจะทำให้มีผลกระทบถึงเจ้าหน้าที่ของกิจการนั้นและแรงงานในกิจการดังกล่าวด้วย แต่อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่กระทบต่อประมาณการรายได้ที่รัฐจัดเก็บไปแล้วเป็นอย่างมากหากนำมาตรการนี้มาใช้เป็นการทั่วไปโดยไม่จำกัดจำนวนปีและจำนวนเงินภาษีที่จะขอคืนได้จากรัฐ เนื่องจากหากบริษัทที่ประสบภาวะขาดทุนเป็นบริษัทขนาดใหญ่จำนวนผลขาดทุนย่อมมีจำนวนมากตามขนาดทุนของ

บริษัทผลกระทบต่อรายได้ของรัฐย่อมมีมาก ซึ่งหากรัฐจะต้องรับภาระในส่วนนี้ย่อมอาจจะกระทบต่อรายได้ของรัฐในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำซึ่งรัฐก็อาจจะต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ทั้งในและนอกประเทศมาเพื่อผดุงภาวะเศรษฐกิจของประเทศ มาตรการดังกล่าวจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ดังนั้นในประเทศสิงคโปร์จึงได้มีการจำกัดให้หักผลขาดทุนย้อนหลังได้เพียงหนึ่งปี และจำกัดจำนวนผลขาดทุนที่จะนำมาหักได้เพียง \$ 100,000 เท่านั้นเพื่อที่รัฐจะได้ควบคุมประมาณการรายจ่ายในส่วนนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตามการจำกัดจำนวนผลขาดทุนไว้เพียงเท่านั้นย่อมไม่สามารถช่วยเหลือกิจการขนาดใหญ่ได้เท่าที่ควร เห็นว่ามาตรการดังกล่าวนอกจากจะกระทบต่อประมาณการรายได้ของรัฐที่จะต้องจัดเตรียมงบประมาณเพื่อจัดเตรียมไว้เพื่อคืนภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีที่ประสบภาวะขาดทุนแล้วยังเป็นภาระแก่ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีในการตรวจสอบการยื่นแบบประเมินภาษีในปัจจุบันและในปีที่ผ่านมาอันทำให้ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการนี้อีกด้วย จึงเห็นว่ามาตรการดังกล่าวนี้ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นการทั่วไปในประเทศไทย การอนุญาตให้หักผลขาดทุนย้อนหลังนี้หากนำมาใช้ในประเทศไทยควรเป็นมาตรการที่นำมาใช้เพื่อช่วยเหลือกิจการขนาดกลางหรือขนาดเล็ก หรือกิจการอื่นที่รัฐต้องการช่วยเหลือหรือสนับสนุนในช่วงเวลานั้น ๆ เท่านั้นเพื่อไม่ให้เป็นการกระทำซ้ำและเป็นภาระแก่รัฐและเป็นการกระทบต่อรายได้ของรัฐมากนัก ซึ่งในกิจการขนาดใหญ่ที่มีเงินทุนมากในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำย่อมไม่ถูกรบกวนมากเท่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กที่จะแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ได้ยากยิ่งขึ้น ดังนั้นหากประเทศไทยจะนำมาตรการหักผลขาดทุนย้อนหลังมาใช้ เพื่อไม่ให้กระทบต่อรายได้ของรัฐและเป็นภาระแก่รัฐมากเกินไปจึงควรที่จะกำหนดให้เป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีเฉพาะแก่กิจการที่มุ่งให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในช่วงเวลานั้น ๆ เช่น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วงที่ประเทศประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อให้กิจการเหล่านั้นสามารถดำเนินต่อไปได้เพื่อไม่ให้กระทบถึงสภาพเศรษฐกิจโดยรวมหากกิจการเหล่านั้นต้องเลิกกิจการ โดยทั้งนี้จะต้องบัญญัติจำกัดจำนวนเงินและจำนวนปีที่อนุญาตให้มีการขอคืนภาษีไว้ด้วย

การที่ในประเทศสิงคโปร์นั้นมิได้บัญญัติจำกัดจำนวนปีในการนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนมาหักจากรายได้ในปัจจุบัน ซึ่งหากประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์นี้มาใช้ในการหักผลขาดทุนสุทธิย่อมมีผลทำให้ผลขาดทุนสุทธิได้รับการเยียวยาทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากมาตรการในการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีในประเทศไทยนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ หากมิได้บัญญัติจำกัดจำนวนปีในการนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนมาหักเป็นรายจ่ายอย่างเช่นประเทศสิงคโปร์นั้นอาจมีข้อยุ่งยากในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในรายจ่ายดังกล่าวเนื่องจากเอกสารต่าง ๆ อาจจะถูกสูญหายไปทำให้ทำการตรวจสอบ

ทำได้ยากและทั้งนี้กฎหมายก็กำหนดให้มีการเก็บรักษาบัญชีและเอกสารไว้เพียง 5 ปีเท่านั้น ดังนั้นหากมิได้มีการบัญญัติจำกัดจำนวนปีในการนำผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนมาหักเป็นรายจ่ายอาจทำให้เป็นการเปิดโอกาสให้กิจการต่าง ๆ ทำการเลียงภาษีได้โดยง่ายเนื่องจากไม่มีมาตรการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีที่มีประสิทธิภาพดีพอ ซึ่งการที่ประเทศไทยได้บัญญัติจำกัดจำนวนปีในการนำผลขาดทุนในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนไม่เกิน 5 ปีมาหักเป็นรายจ่ายได้ในปีปัจจุบันย่อมเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศไทยดีแล้ว

กรณีหลักความต่อเนื่องของเจ้าของกิจการในประเทศสิงคโปร์ หลักเกณฑ์ที่จะถือว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของหุ้นและผู้ถือหุ้นของบริษัทในวันที่กฎหมายกำหนดนั้น หมายความว่า กิจการจะต้องมีความต่อเนื่องของเจ้าของกิจการ บริษัทที่ต้องการหักผลขาดทุนดังกล่าวจะต้องทำให้เจ้าพนักงานเห็นว่าผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกัน กล่าวคือ จะต้องมิใช่ผู้ถือหุ้นเดิมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของทุนบริษัทที่ได้ชำระแล้ว และไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าหุ้นที่เรียกเก็บแล้ว ในวันสุดท้ายของปีซึ่งผลขาดทุนเกิดขึ้นและในวันแรกของปีที่มีผลขาดทุนถูกนำมาหักเป็นรายจ่าย ดังนั้นหากแม้จะมีการควบหรือโอนกิจการที่มีได้ก่อให้เกิดบริษัทใหม่ ย่อมสามารถนำผลขาดทุนสุทธิของบริษัทเดิมมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ หากจำนวนหุ้นและจำนวนผู้ถือหุ้นเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดในวันดังกล่าว การที่ประเทศสิงคโปร์ กำหนดว่าการที่จะสามารถหักผลขาดทุนสุทธิได้จะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของผู้ถือหุ้นและการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นในช่วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากการหักผลขาดทุนสะสมนั้นถือได้ว่าเป็นการให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีแก่ผู้เสียภาษีที่ประสบภาวะขาดทุนทั้งการอนุญาตให้หักขาดทุนสะสมก็กระทบต่อรายได้ของรัฐ ดังนั้นผู้ที่ได้รับสิทธิประโยชน์ในทางภาษีดังกล่าวก็ควรจะเป็นผู้ที่ประสบภาวะขาดทุน และหากยอมให้มีการหักผลขาดทุนสะสมโดยไม่มีหลักความต่อเนื่องของเจ้าของกิจการแล้วอาจมีการซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนสะสมเพื่อต้องการผลขาดทุนของบริษัทนั้นเท่านั้นซึ่งผู้ที่สมควรได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักผลขาดทุนสะสมก็ควรที่จะเป็นบุคคลที่ประสบภาวะขาดทุนนั้นเท่านั้น ซึ่งในประเทศไทยยังไม่ปรากฏหลักการดังกล่าวบัญญัติไว้จึงเป็นช่องว่างทางกฎหมายซึ่งอาจก่อให้เกิดการเลียงภาษีขึ้นได้ กล่าวคือ อาจมีการซื้อผลขาดทุนโดยบริษัทที่มีผลกำไรดีอาจเข้าซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนสะสมจำนวนมากแล้วเข้าดำเนินกิจการของตนซึ่งอาจเป็นกิจการที่บริษัทเดิมรับมาแต่นำมาให้บริษัทที่ตนซื้อมาเป็นผู้ดำเนินการซึ่งจะทำให้ผลกำไรที่บริษัทดังกล่าวได้รับไม่มีภาระทางภาษีเนื่องจากบริษัทดังกล่าวมีผลขาดทุนสะสมทางภาษีจำนวนมากที่จะนำมาหักจากเงินได้ในปัจจุบัน ดังนั้นหากนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติใช้ในประเทศไทยย่อมป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีในกรณีดังกล่าวได้

(5) หลักเกณฑ์การหักจ่ายเกี่ยวกับการบริจาค

โดยปกติแล้วรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการกุศลนั้นเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (3) ไม่สามารถนำไปหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ เว้นแต่ในกรณีของรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ ซึ่งอนุญาตให้หักเป็นรายจ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา ซึ่งอนุญาตให้หักเป็นรายจ่ายได้อีกไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ นอกจากนี้ในกรณีการบริจาคเพื่อสนับสนุนการศึกษา หรือเพื่อสนับสนุนการจัดสร้างและบำรุงรักษาสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สนามกีฬานั้น กฎหมายได้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เป็นจำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินเป็นจำนวน 2 เท่าของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา แต่ทั้งนี้ไม่เกินร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ ก่อนหักรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะหรือสาธารณประโยชน์และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา โดยผู้สนับสนุนต้องไม่ใช่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในเครือเดียวกันกับนิติบุคคลที่ประกอบกิจการโรงเรียนเอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ในประเทศสิงคโปร์ก็เช่นเดียวกัน แม้ว่ารายจ่ายในการบริจาคจะไม่ได้เกิดขึ้นในกระบวนการที่ก่อให้เกิดเงินได้จึงไม่สามารถหักเป็นรายจ่ายได้ตามมาตรา 14 พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ แต่อย่างไรก็ตามมาตรา 37 (3) ได้อนุญาตให้นำมาหักเป็นรายจ่ายได้ แต่เนื่องจากไม่ใช่รายจ่ายตามมาตรา 14 รายจ่ายดังกล่าวจึงไม่ได้อยู่ภายใต้ฐานของรอบระยะเวลาบัญชี แม้ผู้บริจาคจะไม่ได้ใช้ปฏิทินเป็นรอบระยะเวลาบัญชีก็ตามแต่สำหรับรายจ่ายในการบริจาคมานั้นจะต้องนำมาหักเป็นรายจ่ายตามปฏิทินเท่านั้น แต่หากในปีที่มีการบริจาคไม่สามารถนำรายจ่ายในการบริจาคไปหักเป็นรายจ่ายในปีปัจจุบันได้หมด ก็สามารถนำไปหักเป็นรายจ่ายของปีถัดไปได้ไม่เกิน 5 ปีภาษี ทั้งนี้บริษัทดังกล่าวจะต้องยังคงดำเนินธุรกิจเดียวกันกับธุรกิจในวันที่รายจ่ายในการบริจาคเกิดขึ้น และจะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของหุ้นและผู้ถือหุ้นของบริษัทในวันที่ถูกกฎหมายกำหนด ซึ่งมาตรการนี้ย่อมเป็นมาตรการที่มุ่งใจให้บริษัททำการบริจาคแก่องค์กรการกุศลต่าง ๆ มากขึ้น

ในประเทศสิงคโปร์ไม่มีการจำกัดรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคในการหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพียงแต่ต้องมีจำนวนไม่เกินเงินได้หักด้วยรายจ่ายจากธุรกิจการค้าในปีนั้น ๆ ซึ่งแตกต่างจากในประเทศไทยที่มีการจำกัดจำนวนรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาค ซึ่งการไม่มีการจำกัดดังกล่าวอาจทำให้รายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคเป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงภาษีได้หากไม่มีมาตรการตรวจสอบที่ดีพอ

การที่ประเทศสิงคโปร์อนุญาตให้สามารถนำรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคที่ไม่สามารถหักในปีปัจจุบันได้หมดไปหักเป็นรายจ่ายในปีถัดไปได้ไม่เกิน 5 ปีภาษีนั้นสืบเนื่องมาจากในประเทศสิงคโปร์อนุญาตให้นำเฉพาะผลขาดทุนสะสมจากการประกอบธุรกิจ การค้า หรือวิชาชีพตามมาตรา 10(1)(a) เท่านั้นไปหักเป็นรายจ่ายในปีถัดไปได้ ดังนั้นจึงต้องมีบทบัญญัติเฉพาะสำหรับรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคเช่นเดียวกับในกรณีของค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาหลักการนำรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคที่ไม่สามารถหักได้หมดในปีปัจจุบันไปหักเป็นรายจ่ายในปีถัด ๆ ไปนั้น หากได้มีการนำมาปรับใช้ในประเทศไทยโดยกรณีกฎหมายไทยนั้นได้อนุญาตให้หักรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคได้อย่างจำกัด ทำให้มีรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคที่ไม่สามารถหักเป็นรายจ่ายได้หมดในปีที่เกิดรายจ่ายนั้นทำให้กลายเป็นรายจ่ายต้องห้าม แต่หากจะอนุญาตให้นำรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคที่ยังไม่ได้หักเป็นรายจ่ายดังกล่าวนั้นไปหักเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคในปีถัด ๆ ไปโดยทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้จำนวนเงินที่กฎหมายจำกัดไว้ ซึ่งจะทำให้สามารถหักรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคได้เต็มตามจำนวนที่ได้บริจาคไปจนหมด ทั้งนี้เนื่องจากหากในปีที่บริจาคบริษัทจะไม่มีผลกำไร หรือมีผลกำไรไม่มากแต่กลับมีเหตุการณ์ภัยพิบัติหรือมีเหตุการณ์โอกาสพิเศษที่ทำให้ต้องการบริจาคในปีนั้นเป็นการเฉพาะเกิดขึ้น มาตรการนี้ย่อมเป็นอันจะสร้างแรงจูงใจให้บริษัทต่าง ๆ มีความประสงค์จะทำการบริจาคมามากยิ่งขึ้นแม้ในปีนั้นบริษัทจะประสบกับภาวะขาดทุนหรือมีผลกำไรไม่มากก็ตามเพราะถึงอย่างไรเขาก็ได้ประโยชน์ในทางภาษีอยู่ดีในปีถัด ๆ ไป ซึ่งหากประเทศไทยได้นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติใช้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของการบริจาคก็จะเป็นการจูงใจให้มีการบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์มากยิ่งขึ้น โดยทั้งนี้ย่อมไม่เป็นการกระทบต่อรายได้ของประเทศด้วยเหตุผลของการจำกัดจำนวนเงินบริจาคที่จะนำไปหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธินั้นเนื่องจากรัฐเกรงว่าจะกระทบต่อการประมาณการรายได้ของรัฐในแต่ละปี แต่ในกรณีดังกล่าวนี้ในแต่ละปีบริษัทย่อมหักรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคได้อย่างจำกัดตามที่กฎหมายกำหนดอยู่ เพียงแต่สามารถนำรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคที่นอกเหนือจากที่ถูกจำกัดนั้นไปหักเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคในปีถัด ๆ ไปซึ่งทั้งนี้ในแต่ละปีย่อมไม่สามารถเกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดให้หักเป็นรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคได้อยู่นั่นเองเท่ากับว่าเป็นการเฉลี่ยเงินบริจาคในปีนั้นไปยังปีอื่น ๆ เพื่อให้รายจ่ายดังกล่าวได้รับการหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีซึ่งเป็นผู้บริจาค และสังคมที่จะได้รับการบริจาคเพื่อการสาธารณประโยชน์ ดังนั้นหากกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคในปีปัจจุบันที่ไม่สามารถหักได้หมด (เนื่องจากถูกจำกัดจำนวนเงินบริจาคที่สามารถนำไปหักเป็น

รายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ) ไปหักกับเงินได้ที่จะถูกจัดเก็บภาษีในปีถัดไป (carry forward) ไม่เกิน 5 ปีภาษี โดยบัญญัติหลักการนี้เพิ่มเป็นข้อยกเว้นอีกข้อหนึ่งในมาตรา 65 ตรี (3) ประมวลรัษฎากรที่ย่อมจะเกิดผลดีทั้งต่อผู้เสียภาษีและสังคมส่วนรวม

1.3 อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับฐานภาษีกำไรสุทธิของประเทศไทยนั้นเป็นอัตราคงที่ในอัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ แต่อย่างไรก็ตามในบางกิจการ ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อลดอัตราภาษีเงินได้ให้เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น กิจการวิเทศธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ได้มีการลดอัตราภาษีเงินได้เหลือเพียงร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ, บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยได้มีการลดอัตราภาษีเงินได้เหลือเพียงร้อยละ 20 และร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิ, บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท ได้กำหนดให้ใช้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตรากำหนดตั้งแต่ร้อยละ 20 ถึงอัตราร้อยละ 30 ,บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาค ให้ลดอัตราภาษีเงินได้เหลือเพียงร้อยละ 10

เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีนโยบายในการที่จะลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลลงทำให้ในปัจจุบันอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศสิงคโปร์จึงอยู่ที่อัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ เว้นแต่ในบางกิจการที่พระราชบัญญัติภาษีเงินได้กำหนดอัตราไว้เป็นการเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของเงินได้ \$ 100,000 แรกนั้นจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลบางส่วน กล่าวคือเงินได้จำนวน \$ 10,000 แรก จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 75% และสำหรับเงินได้ \$ 90,000 ต่อมาจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 50% ทำให้บริษัทที่มีผลกำไรเพียงเล็กน้อยได้รับความช่วยเหลือทางด้านภาษี ทำให้เขายังคงสามารถแข่งขันในทางธุรกิจได้ต่อไป แต่การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวนี้เป็นการให้ความช่วยเหลือเป็นการทั่วไปไม่ได้กำหนดตัวบุคคลผู้ได้รับประโยชน์แต่อย่างใดทำให้บริษัททุกบริษัทไม่ว่าจะมีรายได้เท่าใดก็ตามได้รับประโยชน์จากกรณีนี้แม้จะบัญญัติขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือธุรกิจที่มีรายได้เล็กน้อยก็ตาม และด้วยอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีอัตราต่ำจึงเป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนในต่างประเทศเข้ามาลงทุนในรูปแบบของ

การตั้งบริษัทในประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลต่ำที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹²

นอกจากนี้สำหรับธุรกิจที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งที่เป็นบริษัทใหม่ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์ที่มีผู้ถือหุ้นทั้งหมดเป็นบุคคลธรรมดาและมีจำนวนไม่เกิน 20 คน จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินได้ \$ 100,000 แรก เป็นระยะเวลา 3 ปีภาษีแรกต่อเนื่องกัน อันเป็นการส่งเสริมช่วยเหลือธุรกิจขนาดเล็กให้สามารถก้าวเข้ามามีส่วนร่วมแบ่งในตลาดธุรกิจได้ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวเป็นการให้ความช่วยเหลือกิจการขนาดเล็กโดยพิจารณาขนาดของกิจการที่ผู้ถือหุ้นและจำนวนผู้ถือหุ้นโดยไม่คำนึงถึงทุนของบริษัทว่ามากน้อยอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากในบางธุรกิจนั้นอาจมีต้นทุนมากแต่กำไรที่ได้รับน้อยเมื่อเทียบกับต้นทุน

ทั้งในประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์นั้นอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นอัตราคงที่ แต่มาตรการในการช่วยเหลือกิจการขนาดเล็ก (SMEs) นั้นแตกต่างกันกล่าวคือในประเทศไทยได้บัญญัติให้กิจการที่มีทุนชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาท ได้รับการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยให้ใช้อัตราก้าวหน้า ในอัตราร้อยละ 20-30 แต่มาตรการช่วยเหลือในประเทศสิงคโปร์นั้นได้มีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้บางส่วนในเงินได้ \$ 100,000 แรก กล่าวคือ เงินได้ \$ 10,000 แรกจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 75% ส่วนเงินได้ \$ 90,000 ต่อมาจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 50% แต่การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวนั้นแม้จะเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นมาเพื่อให้ความช่วยเหลือกิจการที่มีผลกำไรน้อยแต่ก็เป็นทำให้ประโยชน์แก่ทุกกิจการไม่ว่าจะมีรายได้เท่าใดก็ตาม ดังนั้นมาตรการในประเทศไทยจึงน่าจะมีความเหมาะสมกว่าเพราะบริษัทที่จะได้รับประโยชน์นั้นเป็นบริษัทที่กฎหมายมุ่งให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษีโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ในประเทศสิงคโปร์ยังได้มีมาตรการในการให้ความช่วยเหลือบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสิงคโปร์ที่มีผู้ถือหุ้นทั้งหมดเป็นบุคคลธรรมดาไม่เกิน 20 คน ที่เพิ่งก่อตั้งใหม่โดยจะยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินได้ \$ 100,000 แรก ใน 3 ปีภาษีแรก ซึ่งมาตรการนี้เป็นมาตรการมุ่งให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทขนาดเล็กที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งเท่านั้นมิได้ให้ประโยชน์เป็นการทั่วไป ทั้งยังพิจารณาขนาดของบริษัทที่จะให้ความช่วยเหลือจากจำนวนผู้ถือหุ้นมิใช่ทุนของบริษัท ทำให้กิจการที่มีทุนสูงแต่กำไรต่ำ เช่น ธุรกิจค้าทอง นั้นได้รับความช่วยเหลือทางด้านภาษีซึ่งต่างจากในประเทศไทยซึ่งพิจารณาขนาดของบริษัทที่จะให้ความช่วยเหลือจากทุนของบริษัท ซึ่งหาก

¹² คูณวก ข

ประเทศไทยจะนำหลักการในการพิจารณาขนาดของบริษัทดังกล่าวไปใช้ในการให้ความช่วยเหลือกิจการขนาดเล็กที่ย่อมที่จะเป็นประโยชน์แก่กิจการที่มีลักษณะทางธุรกิจที่มีทุนสูงแต่กำไรไม่มาก ให้ได้รับประโยชน์ทางภาษีด้วย รวมถึงหลักการที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษีแก่บริษัทขนาดเล็กที่เพิ่งจะก่อตั้งซึ่งมักจะมีรายจ่ายสูงและรายได้ยังไม่มากให้สามารถแข่งขันทางธุรกิจได้ เห็นว่าประเทศไทยควรเพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาธุรกิจขนาดเล็กที่จะได้รับการบรรเทาภาระภาษีโดยการจัดเก็บภาษีในอัตราต่ำกว่ากิจการทั่วไป โดยทั้งนี้ให้พิจารณาจากตัวผู้ถือหุ้น และจำนวนผู้ถือหุ้นที่ไม่มาก เป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพิ่มเติมจากการพิจารณาเพียงทุนจดทะเบียนของบริษัทเท่านั้น

1.4 หลักเกณฑ์ในการจัดภาษีซ้อนในเชิงเศรษฐกิจ

ในประเทศไทยกรณีของผู้รับเงินปันผลเป็นบุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย เมื่อได้รับเงินปันผลจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ไว้ครั้งหนึ่งแล้ว เมื่อนำเงินปันผลนั้นมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีย่อมสามารถนำภาษีหัก ณ ที่จ่ายดังกล่าวมาเป็นเครดิตภาษีได้ และนอกจากนี้ยังมีเครดิตภาษีเงินปันผลเป็นจำนวนเท่ากับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผลนั้นต้องเสียหารด้วยผลต่างของ 100 - อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลดังกล่าวได้ผลลัพธ์เท่าใดให้คุณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับ เครดิตเงินปันผลดังกล่าวถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่จะต้องนำไปรวมคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้ ซึ่งเครดิตภาษีดังกล่าวจะเท่ากับจำนวนภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จ่ายจากเงินปันผลนั้น มีผลให้ผู้รับเงินปันผลมีภาระภาษีในเงินปันผลเท่ากับอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ผู้รับเงินปันผลจำต้องเสีย หลักการนี้มองบริษัทเป็นเพียงสิ่งสมมติขึ้นทางกฎหมาย แต่บุคคลผู้มีเงินได้ที่แท้จริงก็คือผู้ถือหุ้น จึงไม่ควรมีการจัดเก็บภาษีซ้อนทางเศรษฐกิจหรือถ้าหากจะมีก็ต้องมีการจัดการภาระภาษีซ้อนซึ่งตามกรณีดังกล่าวเป็นการจัดการภาระภาษีซ้อนในเชิงเศรษฐกิจโดยวิธี Full Imputation ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาภาระภาษีซ้อนเชิงเศรษฐกิจในระดับผู้ถือหุ้น

ส่วนในกรณีผู้รับเงินปันผลเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล มาตรการบรรเทาภาระภาษีซ้อนของเงินปันผลอยู่ในรูปของการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่ผู้รับเงินปันผล กล่าวคือ ไม่ต้องนำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณกำไรสุทธิทั้งหมดหรือบางส่วน หรืออาจจะไม่มีการบรรเทาภาระภาษีซ้อนของเงินปันผลเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของบริษัทหรือห้าง

หุ้นส่วนนิติบุคคลผู้รับเงินปันผล กล่าวคือ เฉพาะผู้รับที่เป็นบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย เท่านั้น(ไม่ครอบคลุมถึงห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไม่ว่าจะตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศใด)ที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผลไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน จึงอาจจะเป็นการบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อนเชิงเศรษฐกิจโดยวิธี Full Imputation หรือ Partial Imputation แล้วแต่กรณี

เนื่องด้วยประเทศไทยมีมาตรการในการบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อนของเงินปันผลหลากหลายมาตรการขึ้นอยู่กับผู้รับเงินปันผลว่าจะเป็นคนธรรมดาหรือนิติบุคคลประเภทใด ทำให้มีความแตกต่างในการได้รับการบรรเทาภาระภาษีที่แตกต่างกันออกไป บุคคลบางประเภทอาจจะได้รับการขจัดภาษีซ้ำซ้อนทั้งหมด แต่บุคคลบางประเภทก็ได้รับการขจัดภาระภาษีซ้ำซ้อนเพียงบางส่วน และบุคคลประเภทอาจไม่ได้รับการขจัดภาษีซ้ำซ้อนเลย

หลักเกณฑ์ในการขจัดภาษีซ้ำซ้อนในเชิงเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์นั้นเพิ่งจะเปลี่ยนจากระบบ Full Imputation มาเป็นระบบ One-Tier ซึ่งกำหนดให้ภาษีเงินได้ของบริษัทเป็นภาษีสุดท้าย กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นผู้ได้รับเงินปันผลจะไม่ถูกจัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลไม่ว่าผู้ที่ได้รับเงินปันผลนั้นจะเป็นบุคคลประเภทใดก็ตาม ทำให้บุคคลทุกคนได้รับการบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อนของเงินปันผลเช่นเดียวกัน ซึ่งระบบนี้เป็นระบบที่ถือว่าบริษัทกับผู้ถือหุ้นเป็นบุคคลแยกต่างหากจากกัน (Separate entity approach) ดังนั้นเงินได้ของบริษัทกับเงินปันผลที่จะตกแก่ผู้ถือหุ้นจึงเป็นคนละส่วนแยกจากกันจึงแยกการจัดเก็บภาษีเงินได้ของบริษัทออกจากผู้ถือหุ้นโดยเด็ดขาด ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาภาษีซ้อนเชิงเศรษฐกิจขึ้น ทำให้ในประเทศสิงคโปร์ได้มีการขจัดภาระภาษีซ้ำซ้อนของเงินปันผลโดยกำหนดให้ผู้ถือหุ้นที่ได้รับเงินปันผลซึ่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลไปเสียภาษี

แต่ระบบ One-Tier นั้นทำให้บุคคลทุกคนจะต้องมีภาระภาษีที่แท้จริงในเงินปันผลนั้นเท่ากับอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทซึ่งเท่ากับอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราสูงสุด ซึ่งอาจทำให้ขัดต่อหลักความเสมอภาคอยู่บ้างในกรณีของบุคคลธรรมดาเป็นผู้รับเงินปันผลที่ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีเงินได้สุทธิมากหรือน้อยต่างกันเพียงใดต่างก็มีภาระภาษีเงินได้ในเงินปันผลเท่ากัน แต่อย่างไรก็ตามไม่มีผลกระทบต่อผู้ถือหุ้นที่เป็นบริษัทนิติบุคคลซึ่งมีภาระภาษีที่แท้จริงในเงินได้เป็นอัตราภาษีเงินได้ของบริษัทอยู่แล้ว แต่หากในกรณีของ Holding company ที่กั๊ยมเงินมาเพื่อซื้อธุรกิจและเข้าดำเนินงานในบริษัทลูกหรือโดยการจัดตั้งบริษัทลูกอีกบริษัทหนึ่งแล้วให้บริษัทลูกนั้นกั๊ยมเงินเพื่อซื้อธุรกิจและเข้าดำเนินงานในบริษัทลูก การซื้อหุ้นด้วยเงินที่กั๊ยมมานั้นจะไม่ใช่วางเลือกหรือสิ่งที่น่าสนใจอีกต่อไป เนื่องจากดอกเบี้ยจากการกั๊ยมดังกล่าวยอมไม่สามารถ

นำไปใช้ในทางภาษีได้อย่างในปัจจุบันที่ค่าใช้จ่ายที่เป็นดอกเบี้ยที่เกิดจากเงินยืมสามารถนำมาหักออกจากเงินได้ที่เป็นเงินปันผลที่รับจากบริษัทลูกที่อาจถูกจัดเก็บภาษีได้ แล้วจะได้รับเงินภาษีที่เสียไปแล้วคืน (Tax refund) จาก franking credit

ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบดังกล่าวนี้คณะกรรมการของคณะกรรมการการสำรวจ ทบทวนทางเศรษฐกิจ (Economic review committee) ได้ให้เหตุผลในการเปลี่ยนมาใช้ระบบ one-tier ไว้ว่า

- เพื่อให้ประเทศสิงคโปร์ได้ถูกใช้ประโยชน์ในฐานะที่เป็นที่ตั้งของบริษัทผู้ถือหุ้นของบริษัทอื่น (Holding company) ง่ายขึ้น เนื่องจากระบบนี้ทำให้กระแสการไหลเวียนของเงินปันผลผ่านทางห่วงโซ่บริษัทมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทผู้จ่ายเงินปันผลเป็นภาษีสุดท้าย (Final tax) ทำให้ไม่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลอีก

- ระบบ Imputation ก่อให้เกิดความยุ่งยากและเปิดโอกาสให้มีการหลีกเลี่ยงภาษีในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่นับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

- บทบัญญัติว่าด้วยการยกเว้นภาษีเงินได้ให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ได้รับเงินปันผลตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการจูงใจทางภาษี (tax incentive) ก่อให้เกิดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นอันเป็นภาระแก่บริษัท

นอกจากนี้ตามระบบ Imputation นั้นไม่สามารถรองรับระบบการเยียวยาแบบกลุ่มได้ เพราะการเยียวยาแบบกลุ่มนั้นบริษัทที่มีผลกำไรที่สามารถกระจายแจกจ่ายได้จะไม่ต้องเสียภาษีจากผลกำไรนั้น และด้วยเหตุนี้ก็จะไม่จำเป็นต้องมี franking credit ซึ่งระบบ one-tier จะช่วยได้ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตามก็มีผู้ให้ความเห็นว่า ตามเหตุผลที่ว่าระบบ one-tier นั้นเป็นวิธีการเดียวที่จะทำให้กระแสการไหลเวียนของเงินปันผลผ่านทางห่วงโซ่บริษัทมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ยังไม่สามารถอธิบายให้เห็นได้อย่างชัดเจนเพราะยังมีวิธีการอื่นที่จะทำให้เป็นไปตามนั้น เช่น การอนุญาตให้เครดิตภาษีจากเงินปันผลไปอยู่ใน franking account ของผู้รับเงินปันผลอย่างในประเทศมาเลเซีย และด้วยข้อจำกัดที่ซับซ้อนอย่างมากจึงดูเหมือนว่าระบบใหม่นี้จะซับซ้อนและมีข้อยุ่งยากมากกว่าระบบเก่า และก็ยังไม่เป็นการชัดเจนว่าในระบบเก่าการซื้อขายเครดิตภาษีเพื่อที่ผู้ซื้อจะรับเงินภาษีคืนจากกรมสรรพากร (rebate) จะแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง และในทางกลับกันก็ยังมีข้อสงสัยว่าการเปลี่ยนแปลงนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์จริงหรือไม่ จากผลของการปฏิเสธรายให้เครดิตภาษีแก่บุคคลธรรมดาและแก่บริษัทในบางกรณี

จากการศึกษาระบบ One-Tier ในประเทศสิงคโปร์ซึ่งจะไม่มีการจัดเก็บภาษีเงินได้จากเงินปันผลนั้นจะมีลักษณะคล้ายกับในประเทศไทยในกรณีของผู้ถือหุ้นที่ได้รับเงินปันผลนั้นเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือบริษัทซึ่งถือหุ้นในบริษัทผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลและบริษัทผู้จ่ายเงินปันผลไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม จะได้รับการยกเว้นภาษีในเงินปันผลที่ได้รับ โดยทั้งนี้ต้องถือหุ้นที่ก่อให้เกิดเงินปันผลนั้นไว้ไม่ต่ำกว่าสามเดือนนับแต่วันที่ถือหุ้นนั้นมาถึงวันมีเงินได้ดังกล่าว และไม่ได้โอนหุ้นนั้นไปก่อนสามเดือนนับแต่วันที่มิเงินได้ ซึ่งหลักการนี้มีความเหมาะสมแต่เฉพาะในกรณีที่ผู้ถือหุ้นเป็นบริษัทเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากหากมีการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในเงินปันผลที่ได้รับดังกล่าวแล้วยอมให้เครดิตภาษีก็ย่อมไม่มีภาษีที่จะต้องเสียอยู่ดีเนื่องจากว่าภาวะภาษีที่ได้รับเครดิตกับภาวะภาษีที่จะต้องเสียนั้นเท่ากันอันเนื่องมาจากอัตราภาษีที่เท่ากันของบริษัทผู้จ่ายเงินปันผลและผู้รับเงินปันผล ทำให้อัตราภาษีที่แฝงอยู่ในเงินปันผลนั้นเท่ากับอัตราภาษีที่แท้จริงที่ผู้ถือหุ้นจะต้องรับภาระ ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บภาษีวิธีการดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมในกรณีที่ผู้ถือหุ้นที่ได้รับเงินปันผลเป็นบริษัทผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่เนื่องจากในประเทศไทยเฉพาะบริษัทที่ได้กล่าวไปแล้วเท่านั้นที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินปันผลเต็ม 100 % หากเป็นบริษัทจำกัดที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ย่อมจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินปันผลเพียงบางส่วนเท่านั้นคือแค่ 50 % ดังนั้นเพื่อความเสมอภาคในระหว่างผู้มีหน้าที่เสียภาษีจึงเห็นว่าควรจะมีบัญญัติยกเว้นภาษีเงินได้ในเงินปันผลที่บริษัททุกบริษัทไม่ว่าจะได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่เป็นผู้ได้รับ

แต่ในกรณีที่ผู้รับเงินปันผลเป็นบุคคลธรรมดา นั้น เนื่องจากว่าบุคคลธรรมดานั้นจะต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราก้าวหน้า ซึ่งทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแต่ละคนเสียภาษีในอัตราที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนเงินได้ของผู้นั้น การกำหนดให้บุคคลเหล่านั้นจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเงินปันผลในอัตราเดียวกันนั้นย่อมไม่สอดคล้องต่อหลักความเสมอภาคที่ต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกันและปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันแตกต่างกัน ทำให้ผู้มีเงินได้น้อยจะต้องเสียภาษีในเงินปันผลในอัตราเดียวกับผู้มีเงินได้มาก ดังนั้นหากเป็นกรณีของผู้รับเงินปันผลที่เป็นบุคคลธรรมดานั้นกฎหมายของประเทศไทยจึงมีความเหมาะสมดีแล้ว จึงควรแก้ไขเฉพาะในหลักเกณฑ์ในการขจัดการะภาษีซ้ำซ้อนในเชิงเศรษฐกิจของบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยในประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ทวิ (10) ให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกันทั้งหมด กล่าวคือให้บริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยไม่ว่า

บริษัทดังกล่าวจะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือเป็นบริษัท Holding Company หรือไม่ ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบ Full Imputation เพื่อได้รับการเครดิตภาษีอย่างเต็มที่

1.5 ระบบการบรรเทาภาระภาษีแบบกลุ่ม

ระบบการบรรเทาภาระภาษีแบบกลุ่มนั้นไม่ปรากฏในกฎหมายไทย ซึ่งในประเทศสิงคโปร์นั้นอนุญาตให้มีการโอนผลขาดทุนในรายจ่ายบางประเภทตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งได้แก่ การโอนรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน การโอนผลขาดทุนสะสม และการโอนรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคของบริษัทผู้โอนสิทธิไปยังบริษัทผู้เรียกร้องสิทธิซึ่งอยู่ในกลุ่มบริษัทเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากความเป็นเจ้าของเดียวกันของบริษัทนั้น ๆ หากบริษัทใดบริษัทหนึ่งในกลุ่มบริษัทประสบภาวะขาดทุน แต่อีกบริษัทหนึ่งมีผลกำไรซึ่งมีภาระภาษีที่จะต้องเสียให้แก่รัฐ หากผลกำไรดังกล่าวไม่ได้มากไปกว่าผลขาดทุนก็ย่อมเท่ากับว่าเจ้าของบริษัทนั้น ๆ ขาดทุนแต่กลับต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ ซึ่งหากรัฐไม่ยินยอมให้มีการบรรเทาภาระภาษีแบบกลุ่มแล้วกลุ่มบริษัทดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์กันอาจจะมีการวางแผนภาษีเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีไม่ว่าจะถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม เช่น การตั้งราคาโอน, การให้เงินอุดหนุนในระหว่างบริษัทในเครือ ฯลฯ แต่หากนำหลักการดังกล่าวมาใช้ย่อมทำให้กลุ่มบริษัทนั้น ๆ ได้รับการเยียวยาในผลขาดทุนดังกล่าวโดยอนุญาตให้บริษัทซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มบริษัทสามารถเฉลี่ยผลกำไรขาดทุนกันได้ ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกิจที่ประสบปัญหานั้นได้รับความช่วยเหลือให้สามารถดำเนินธุรกิจได้ต่อไป เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ เห็นว่าหากประเทศไทยจะนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในกรณีของผลขาดทุนสุทธิไม่รวมถึงรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนและรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคซึ่งรายจ่ายทั้งสองนั้นไม่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการเยียวยาเหมือนผลขาดทุนสุทธิเนื่องจากรายจ่ายเหล่านั้นในประเทศไทยย่อมได้รับการเยียวยาในฐานะของผลขาดทุนสุทธิอยู่แล้ว ซึ่งจะทำให้ผลขาดทุนสุทธิของกลุ่มบริษัทดังกล่าวได้รับการเยียวยาอย่างรวดเร็วไม่ต้องรอจนถึงปีภาษีถัดไปซึ่งก็ยังไม่แน่ว่าบริษัทจะมีกำไรเพียงพอที่จะเยียวยาผลขาดทุนนี้หรือไม่

2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลระหว่างประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์นั้น ทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงนโยบายของแต่ละประเทศ แต่อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยประเทศใดประเทศหนึ่งจะนำหลักเกณฑ์ทางกฎหมายภาษีของอีกประเทศหนึ่งมาใช้ในประเทศของตนจึงควรที่จะศึกษาถึงที่มาและวัตถุประสงค์ในการบัญญัติหลักเกณฑ์ดังกล่าวก่อนว่ามีความเหมาะสมกับประเทศของตนหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำสิ่งที่เหมาะสมมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศของตน ซึ่งจากการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เห็นว่าหลักเกณฑ์ในประเทศสิงคโปร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยซึ่งควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยละเอียดเพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทยมีดังนี้

- ควรเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในการกำหนดถิ่นที่อยู่ของบริษัทจากเดิมที่ใช้หลักสถานที่จดทะเบียนเพียงหลักเดียวเป็นเพิ่มหลักสถานที่ควบคุมการบริหารจัดการอีกหลักหนึ่งด้วย โดยบัญญัติเพิ่มเติมนิยามศัพท์ คำว่า “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย” ให้หมายถึง “บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศแต่ประกอบกิจการในประเทศไทยโดยมีศูนย์กลางการควบคุมการบริหารจัดการอยู่ในประเทศไทย” ในมาตรา 39 และทั้งนี้ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลรัษฎากรมาตราอื่นให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวด้วย เช่น ในมาตรา 66 มาตรา 70 และมาตรา 76 ทวิ

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารายจ่ายในการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (6) ให้กว้างขึ้นจากเดิมที่เฉพาะเบี้ยปรับและเงินเพิ่มทางภาษีอากร ค่าปรับทางอาญา ซึ่งหมายความถึงเฉพาะเบี้ยปรับเงินเพิ่มและค่าปรับทางอาญาตามประมวลรัษฎากรเท่านั้น เป็นให้รวมถึงเบี้ยปรับและเงินเพิ่มทางภาษีอื่น ๆ ด้วย ส่วนค่าปรับทางอาญาก็ให้รวมถึงค่าปรับทางอาญาตามกฎหมายใด ๆ ที่มีโทษปรับทางอาญา ทั้งนี้โดยบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ตี (6) เป็นว่า “เบี้ยปรับและหรือเงินเพิ่มภาษีค่าปรับทางอาญา...”

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการหักรายจ่ายเกี่ยวกับเบี้ยประกันชีวิตของบุคคลสำคัญของบริษัทต่อบริษัทที่บริษัทได้จ่ายไปในการคำนวณกำไรสุทธิไว้ในพระราชกฤษฎีกา การที่บริษัทจะมีสิทธินำเบี้ยประกันชีวิตของกรรมการบริษัทมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ไม่

ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากรนั้น จะต้องเป็นกรณีที่บริษัทสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการทำประกันชีวิตดังกล่าวนั้นทำขึ้นเพื่อเป็นการประกันความเสียหายของบริษัทอันเป็นผลมาจากการเสียชีวิตหรือความพิการของผู้ได้รับการทำประกันชีวิต ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำสัญญาประกันชีวิตนั้นจะต้องไม่ถูกมอบให้แก่ผู้ได้รับการทำประกันชีวิตหรือครอบครัวของเขา กล่าวคือผู้ได้รับประโยชน์ต้องเป็นบริษัทเท่านั้นซึ่งเมื่อได้รับประโยชน์จากการประกันชีวิตดังกล่าวแล้วจะต้องนำมารวมเป็นค่านวมเป็นเงินได้ของบริษัทในการคำนวณกำไรสุทธิ นอกจากนี้จำนวนเงินที่เอาประกันชีวิตจะต้องมีความสัมพันธ์กับผลกำไรของบริษัทที่เกิดจากการดำเนินงานของผู้ได้รับการทำประกันชีวิตและไม่เกินกว่าจำนวนผลกำไรประจำปีของบริษัท

- ควรจัดแบ่งประเภททรัพย์สินในการหักค่าเสื่อมและค่าเสื่อมราคา โดยปรับปรุงแก้ไขแบ่งประเภทของทรัพย์สินในมาตรา 4 พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 ให้มีมากประเภทมากขึ้นเพื่อให้มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นทั้งนี้เพื่อให้อายุการใช้งานทรัพย์สินมีความเหมาะสมกับสภาพอายุการใช้งานจริงของทรัพย์สินมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่มีเพียงไม่กี่ประเภท

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์การหักรายจ่ายในการได้ทรัพย์สินมาโดยการเช่าแบบลิสซึ่งประเภท Finance Lease ให้มีลักษณะเช่นเดียวกับการหักรายจ่ายในการเช่าซื้อหรือการซื้อขายผ่อนชำระ ทั้งนี้โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) มาตรา 7 และคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 3/2527 ให้มีสภาพบังคับรวมถึงการได้ทรัพย์สินมาโดยการเช่าแบบลิสซึ่งประเภท Finance Lease ด้วย

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการหักผลขาดทุนสะสมเป็นรายจ่าย โดยนอกจากผลขาดทุนนั้นจะต้องเป็นผลขาดทุนสะสมของกิจการแล้ว กิจการนั้นจะสามารถนำผลขาดทุนสะสมนั้นมาหักเป็นรายจ่ายในปีภาษีปัจจุบันได้ก็ต่อเมื่อกิจการเป็นไปตามหลักความต่อเนื่องของเจ้าของกรรมสิทธิ์ด้วย

- ควรเพิ่มหลักเกณฑ์ในการบรรเทาภาระภาษีในผลขาดทุนสะสมโดยเพิ่มวิธีการในการให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษีแก่บริษัทที่ประสบภาวะขาดทุนทั้งนี้โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนำผลขาดทุนในปีปัจจุบันยกไปหักกับเงินได้ที่ถูกจัดเก็บภาษีในปีที่เพิ่งจะผ่านมา (loss carry back) มาบัญญัติใช้ในประเทศไทยเพิ่มจากหลักเกณฑ์ที่อนุญาตให้นำผลขาดทุนในปีปัจจุบันยกไปหักกับเงินได้ที่ถูกจัดเก็บภาษีในปีต่อ ๆ ไป (loss carry forward) ในช่วงที่รัฐมีนโยบายต้องการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระยะเวลาที่ประเทศไทย

ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และควรศึกษาระบบการหักผลขาดทุนในการบรรเทาภาระภาษีแบบกลุ่มในรายจ่ายประเภทผลขาดทุนสะสมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำรายจ่ายเกี่ยวกับการบริจาคในปีปัจจุบันที่ไม่สามารถหักได้หมด (เนื่องจากถูกจำกัดจำนวนเงินบริจาคที่สามารถนำไปหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ) ไปหักกับเงินได้ที่จะถูกจัดเก็บภาษีในปีถัดไป (carry forward) ไม่เกิน 5 ปี ภาษี โดยบัญญัติหลักการนี้เพิ่มเป็นข้อยกเว้นอีกข้อหนึ่งในมาตรา 65 ตี (3) ประมวลรัษฎากร

- ควรเพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาธุรกิจขนาดเล็กที่จะได้รับการบรรเทาภาระภาษี โดยจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราต่ำกว่ากิจการทั่วไป โดยทั้งนี้ให้พิจารณาจากตัวผู้ถือหุ้น และจำนวนผู้ถือหุ้นที่ไม่มาก เป็นอีกทางเลือกหนึ่งเพิ่มเติมจากการพิจารณาเพียงทุนจดทะเบียนของบริษัทเท่านั้น

- ควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในการขจัดภาระภาษีซ้ำซ้อนในเชิงเศรษฐกิจของบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยในประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ทวิ (10) ให้เป็นอย่างเดียวกันทั้งหมด กล่าวคือให้บริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยไม่ว่าบริษัทดังกล่าวจะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือเป็นบริษัท Holding Company หรือไม่ ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบ Full Imputation